

1

Láthatár

Erdélyben jobban teljesítenek az anyanyelvükön tanuló magyar gyermekek

5

Diákszemmel

„A nagymamám mesélte, hogy a rádióból hallottak a forradalomról” – a kolozsvári Apáczai Csere János Elméleti Líceum 9. B. osztályosainak véleménye

10

Tanterem

Megőrizni a világban rejlő titkokat – Ozsváth Judit beszélgetése Kulcsár Gábor magyarországi Waldorf-pedagógussal

16

Tanterem

Az előkészítő osztály oktatásának kulcsszava a türelem és a jókedv – Antal Erika írása

18

Szülői szemmel

Lépegetünk az iskola felé – Péter Beáta írása

19

Láthatár

„Gyerekcipőben” a magyar szakképzés

Sok iskolának nincs tűzvédelmi engedélye

23

Hivatalos

2

Tanterem

Legfontosabb az élményszerű tanulás – Kiss Judit interjúja Tódor Erika Mária csíkszeredai egyetemi oktatóval a román nyelv tanításáról

8

Láthatár

Válasz a közösségi igényekre – Kerekes Edit írása

20

Iskola és kultúra

A Fux Feszt margójára, avagy a bábszínházi előadások nevelő értéke – Veszprémi Emőke írása

6

Láthatár

Miként hat ma '56 szabadságeszménye? – Kiss Judit beszélgetése Ferencz S. Alpár csíkszeredai történelemtanárral

14

Lélekjelenlét

Szexuális nevelés mint iskolai tantárgy – Kiss Judit írása

22

Magánterület

„Köd gomolyog, dér szítál, parázslík egy régi nyár” – László Noémi versei

12.

A mozgás népszerűsítésének zászlóvivői az Erdélyi Magyar Középiskolás Sportolimpián

2015

11.

SZÁM

NK MAGYAR KÖZOKTATÁS

ROMÁNIAI MAGYAR OKTATÁSI FIGYELŐ

2015. NOVEMBER • 11. SZÁM

Fotó • Manases sándor

ISSN 2065-9725

- Tanárszemmel
- Diákszemmel
- Szülői szemmel
- Lélekjelenlét
- Tanterem
- Láthatár
- Óvoda
- Fotóriport
- Hivatalos
- Vakáció
- Iskola és kultúra
- Pályáz(z)atok
- Magánterület
- Térkép

Rendelje meg a Magyar Közoktatást a 2015–2016-os tanévre

INDUL!
Irodalmi pályázat
a Cimborá olvasóinak

Két év szünet után ismét útjára indul Ti írtatok rovatunk, amelybe kíváncsian várjuk irodalmi próbálkozásaitokat. Emellett meghirdetjük háromfordulós irodalmi pályázatunkat, amelynek fődíja részvétel a 2016-os Kreatúra táborban (az eddigi táborokból ízelítőt találtok a Kreatúra Facebook-oldalán).

Első forduló választható témái:

1. Valós, felkutatható, közismert vagy kevésbé feltűnő helyhez kötött, szabadon választott műfajban írni fiktív, kitalált történetet (fotót is várunk a helyről!).
2. Írjatok verset az alábbi, társadalmat kritizáló graffiti kapcsán! A legjobb alkotások megjelennek a Ti írtatok rovatban.

BLANA
**CSAK A CSUNYA EMBEREK
ÉS A SZÉP ÁLLATOK
VISELNEK SZÖRMÉT**

Beküldési határidő: 2015. november 20.
E-mail-cím: jakab.hanga@gmail.com vagy cimboramail@gmail.com

A második és harmadik forduló kiírását a decemberi, valamint a februári Cimborában közöljük.

Írásra fel, várjuk alkotásaitokat!

Cimborá

A Magyar Közoktatás elektronikus archívuma elérhető a <http://www.comunitas.ro/interaktiv/kozoktatasi/webcimnen>.

Megrendeléseiket az mko@comunitas.ro e-mail címen, a 0264-44-14-01-es telefonszámon vagy postán fogadjuk.

Címünk: Redacția Magyar Közoktatás, Fundația Comunitas, Str. Republicii nr. 60., 400489 Cluj-Napoca, jud. Cluj
Nr. cont.: RO61RNCB0106026613610006 deschis la Banca Comercială Română Cluj-Napoca
Adóazonosító szám (Cod fiscal): 10411135

Kiadja a Comunitas Alapítvány • Főszerkesztő: Kiss Judit
Kiadói titkár és műszaki szerkesztő: Fülöp Zoltán • Tipográfia: Könczey Elemér
Olvasószerkesztés és korrektúra: Deák Szidónia • Felelős kiadó: Lakatos András
Telefon: 0040-264-44-14-01
e-mail: mko@comunitas.ro
Redacția Magyar Közoktatás, Fundația Comunitas, Str. Republicii nr. 60.
400489 Cluj-Napoca, jud. Cluj

Támogatók:

Erdélyben jobban teljesítenek az anyanyelvükön tanuló magyar gyermekek

Erdélyben a magyar nyelvű oktatás színvonala elmarad a román nyelvűétől, de jobban teljesítenek az anyanyelvükön tanuló magyar gyermekek azoknál, akiket szülei a jobb érvényesülés céljával román iskolába íratnak – hangzott el azon a kisebbségi oktatási konferencián, amelyet a torockói Duna-házban tartottak október 29-én. Papp Z. Attila, az MTA Kisebbségkutató Intézetének igazgatója teljesítményfelmérések eredményei alapján jutott arra a következtetésre, hogy még Hargita, Kovászna, illetve Kolozs megye román diákjai is átlagosan jobb eredményeket érnek el például matematikából az országos felméréskön, mint a magyar diákok. A kutató szerint ez azzal magyarázható, hogy a magyar nyelvű oktatási rendszer nem képes integrálni azokat, akik gyengébb képességgel

oktatás számára a minőség javítása a kihívás. „Mondjuk ki: verseny folyik a többség és a kisebbség között az oktatásban. Ha a magyar oktatás nem tud felzárkózni, sőt jobb lenni a románánál, egyre több szülő fogja a román iskolát választani a gyermekei számára” – fogalmazott Kántor Zoltán. Az eseményt megnyitó Grezsa István, a határon átnyúló beruházások ellenőrzéséért felelős miniszteri biztos azért tartotta fontosnak a tanácskozást, mert szerinte az elkövetkező két-három évben dől el, hogy a trianoni döntés századik évfordulóját „gyarapodó nemzetként vagy a veszteségeit feldolgozni képtelen, a negatív folyamatokba beletörődött nemzetként” fogjuk megélni. A miniszterei biztos a bevándorlási hullám kedvező hatásának tekintette, hogy összehozta a cseheket, szlovákokat, szerbeket a magyarokkal, és reményét fejezte ki, hogy a nyomás alatt a román–magyar viszony is javulni fog.

„A román politika nem akarja, hogy a magyarok megtanuljanak románul”

Keresztély Irma volt Kovászna megyei főtanfelügyelő szerint a román politikai elit nem akarja, hogy a magyar gyermekek megtanuljanak románul. A tanfelügyelőséget 17 éven át vezető, Székelyföldön nagy tekintélynek örvendő oktatási szakember a *Székely Hírmondó* napilapban november elején közölt interjúban úgy vélekedett: a politikai akarat hiányán múlik, hogy a romániai magyar iskolákban nem speciális tanterv alapján oktatják a román nyelvet és irodalmat. Az oktatási szakember megemlítette, hogy a Sapientia Erdélyi Magyar Tudományegyetem szakemberei összeállították az alternatív tantervet, amelynek alapján a magyar gyermekeknek lehetne tanítani a román nyelvet és irodalmat, de ennek a bevezetése rendre elakad. Úgy vélte, az efféle kísérletek rendre azon buktak el, hogy a román többség nem fogadja el, hogy Romániában a román nyelv idegen nyelv lehet valaki számára. Ennek

köszönhető, hogy csupán a harmadik osztályig jutott el a román nyelv oktatásának a reformja. „Nekem most már egészen határozott meggyőződéselem,

„Márpedig ha a magyar gyerek nem tud megtanulni jól románul, mert unos-untalan elgáncsolják, akkor neki ez a tárgy teher. Következésképpen alig várja, hogy valahogy ötössel átmenjen a vizsgán, és a többiekkel együtt lendül át a kerítésen, elhagyja az országot, és máshol próbál érvényesülni a magyar anyanyelvével, az angol- és némettudásával.”

„A romló demográfiai helyzet ellenére nagyobb szervezettséggel, a források szakszerű elosztásával sok olyan erdélyi településen is fenntartható lenne a magyar nyelvű oktatás, ahol ez az elmúlt években válságba jutott.”

rendelkeznek. Kapitány Balázs, a KSH Népeségtudományi Kutatóintézet kutatója hívta fel arra a figyelmet, hogy a romló demográfiai helyzet ellenére nagyobb szervezettséggel, a források szakszerű elosztásával sok olyan erdélyi településen is fenntartható lenne a magyar nyelvű oktatás, ahol ez az elmúlt években válságba jutott. Kántor Zoltán, a konferenciát szervező Nemzetpolitikai Kutatóintézet igazgatója a tanácskozás szünetében az *MTI*-nek elmondta, a kisebbségi oktatás kérdése egyszerre oktatáspolitikai és nemzetpolitikai kérdés. A kutató szerint az erdélyi magyar nyelvű

hogy a román hivatalosság részéről nincs akarat arra, hogy a magyar gyerekek helyesen megtanuljanak románul. Márpedig ha a magyar gyerek nem tud megtanulni jól románul, mert unos-untalan elgáncsolják, akkor neki ez a tárgy teher. Következésképpen alig várja, hogy valahogy ötössel átmenjen a vizsgán, és a többiekkel együtt lendül át a kerítésen, elhagyja az országot, és máshol próbál érvényesülni a magyar anyanyelvével, az angol- és némettudásával. Itthon nem tud és nem akar jövőt építeni, mert ebben őt a román tudása megakadályozza” – mondta Keresztély Irma. Hozzátette, ha a magyar iskolát végeztek román vizsgajegyét kihagyva hasonlította össze a Kovászna megyei román és magyar diákok érettségi eredményeit, az jött ki, hogy a magyarul tanuló gyermekek 28 százalékkal jobban teljesítenek, mint a románul tanulók. Elmondta, mindig erre hivatkozott a román nyelv oktatását szorgalmazó minisztériumi beadványaiban, de írásbeli választ soha nem kapott javaslataira.

P. M.

Interjú Tódor Erika Mária csíkszeredai egyetemi oktatóval a román nyelv tanításáról

Legfontosabb az élményszerű tanulás

– Hosszú idő óta okoz nehézséget a pedagógusoknak, szülőknek és főként a magyar ajkú diákoknak a jelenlegi módszerrel folyó román nyelv és irodalom oktatása. Sok szó esik arról, hogy a gyerekeknek regionalizmusokkal, archaizmusokkal teletűzdelt irodalmi szövegeken kell átvergődniük (aminek gyakorlati haszna alig van), hogy ezek a tantervek nem tanítják meg őket kommunikálni, a nyelvtant is nehézkes módszerrel tanítják az iskolá-

teremt sajátos helyzetet. Ez persze nem baj, hanem nyelvpedagógiai valóság, amitől nem lehet elvonatkoztatni, hogyha gyermekközpontú oktatásban gondolkodunk. A tömbmagyar településeken vagy magyardomináns környezetben élő diákok számára az iskola által biztosított tartalmi kínálat és mérési mód – ami teljes mértékben meghatározza a tanítás mikéntjét – tekint az iskolába érkező gyerekek nyelvi szocializációjától, jövőbeli kommunikációs igényeitől. Azt láthatjuk, hogy az iskolai mérés (itt a kisérettségire és érettségi vizsgákra gondolok) és a reális nyelvtudás elkülönül, az iskolában szerzett tudás és a társadalmi beilleszkedés elvárásai különválnak. Gyakran találkozunk olyanokkal, akik érettségi vizsgán jól teljesítettek, de ha románul kell kérni, két tojás megvásárlása már nehézséget jelent. Sok esetben az iskola nem tud megfelelő gyakorlási keretet biztosítani a román nyelv magas szintű, minőségi elsajátítására, ezért van növekvőben az iskolán kívüli kiegészítő foglalkozások kínálata. Ilyen például a délutáni román játszóház, kommunikációs kör vagy egyszerűen a magánóra, de az sem ritka eset, hogy a szülő román iskolába írta gyermekét a jobb érvényesülés reményében. Persze erre könnyebb legyinteni és azt mondani, hogy többet kell tanulni, vagy hogy a székelyföldi fiatalok nem is akarnak románul megtanulni, de úgy gondolom, hogy a jelenség kezelése jóval összetettebb: a tartalmi kínálatot, az oktatási eszközök megtervezését, a tanárképzést és továbbképzést egyaránt érinti.

– A nem román anyanyelvű 5–8. és 9–12. osztályos diákok számára speciális románnyelv-tanítási tervet dolgoztak ki a Sapientia Erdélyi Magyar Tudományegyetem szakemberei, a román nyelv második nyelvként történő oktatását szorgalmazva – a tervet az akkori miniszterelnök, Ponta figyelmébe ajánlotta Borboly Csaba, a Hargita Megyei Tanács elnöke. A tantervet előkészítő csapat tagjai

közé tartozik ön is. Hogyan jellemezné, mik lennének a legfőbb előnyei a most érvényben lévő tantervekkel szemben?

– 2006-ban és 2011-ben is tagja voltam tantervkészítő munkacsoportoknak. A magyar tannyelvű iskolák számára készülő tantervek esetében azt gondolom, hogy alapvető lépés a nyelv státuszának pontos meghatározása és a terminológia következetes használata és ennek elfogadtatása is a többségi társadalommal. Ezért a román nem anyanyelvkénti oktatásáról beszéltünk már az első javaslat esetében is (románul: „limba română nematernă”,

„Azt láthatjuk, hogy az iskolai mérés (itt a kisérettségire és érettségi vizsgákra gondolok) és a reális nyelvtudás elkülönül, az iskolában szerzett tudás és a társadalmi beilleszkedés elvárásai különválnak. Gyakran találkozunk olyanokkal, akik érettségi vizsgán jól teljesítettek, de ha románul kell kérni, két tojás megvásárlása már nehézséget jelent.”

• Tódor Erika Mária: „Több szinten is lehetne helyi, regionális fejlesztésekben gondolkodni.”

ban, és így tovább. Szakemberként hogyan vélekedik, a sok sebből vérző románnyelv-oktatásnak melyek a legnagyobb sebei?

– Abból kell kiindulnunk, hogy melyik régió, település diákjairól beszélünk, hiszen a szórványtelepüléseken, ahol éppen az anyanyelvhasználat lehetőségei szűkülnek, főként anyanyelvoktatási problémákra kell megoldásokat keresni, ellenben a tömbmagyar közegben élő gyerekek esetében, ahol az iskolai oktatás az államnyelv elsajátításának fő helyszíne, a román nyelv megtanulása

angolul „non-native language”). A kifejezéssel éppen azt akartuk kihangsúlyozni, hogy a nyelv tanításának módja más kell legyen, mint az anyanyelvűek esetében. Természetesen az idegennyelv-oktatási stratégiákat itt sajátos módon kell alkalmazni és feldolgozni. A kifejezés meghonosodása viszont úgy tűnik, nehézkes, de az általa megnevezett pedagógiai elvek egyre használhatóbbá válnak. Itt konkrétan arra gondolok, hogy két évvel ezelőtt a nyitrai egyetem által kezdeményezett nemzetközi projektben

ez a megközelítés több szinten is közös elemeket tartalmazott a szlovákiai és ukrainai magyarok oktatásával a tekintetben, ahogy az állam nyelvét nekik is el kell sajátítaniuk. Az eddigi alternatív tantervjavaslatok sajátos arculatát éppen az határozta meg, hogy a tanulók nyelvi sajátosságaiból indultak ki, így nagyobb teret kapott a kommunikációs és a gyakorlatias nyelvgyakorlás, a szókincs gazdagítás, szerepelt benne az összehasonlító szemlélet, míg az irodalmi szövegek olvasására, értelmezésére csak

„Hatékonyabban lehetne hasznosítani a virtuális tér adta lehetőségeket és meghonosítani az idegen nyelvek oktatása területén jól bejáratott nyelvoktatási anyagokat a különböző segédeszközök, játékok, hanganyagok, nyelvközösségek, oktatófilmek vagy oktatói programok segítségével. A tanárok számára pedig olyan platformokat kellene létrehozni, ahol lehetőség nyílik ötleteket meríteni, tanácsokat kérni.”

gimnáziumi szinten került volna sor. Ugyanakkor azt is meg kell említeni, hogy az elmúlt időszakban kettősség jellemezte az alternatív vagy speciális tanterv (mert megnevezésében nem következtetések az erre vonatkozó diskurzusok) kérdéséhez való viszonyulást: a magyar iskolák, szakértők és az érdekképviselő is másképpen értékelt. Vannak, akik a sajátos tanterv és vizsga kérdését teljes mértékben fontosnak, meghatározónak látják, létezik azonban egy kételkedő diskurzus is, mely szerint „én is, a gyermekem is megtanult jól románul, tanuljon meg más is, úgy-ahogy a többi, úgy-ahogy addig”. Nyilván mindkét viszonyulás érvrendszerét jó lenne alaposabban érteni, azt gondolom azonban, hogy 2011 óta meg kellett volna fogalmazni legalább a konszenzuskeresés erre vonatkozó észrevételeit, összegzését

és világosabban látni az oktatásszervezésre vonatkozó következtetéseket.

– És természetesen a tanterv bevezetése is elakadt eddig. Például Keresztély Irma volt Kovászna megyei főtanfelügyelő nemrég úgy vélekedett, az efféle kísérletek azon buktak el, hogy a román többség nem fogadja el, hogy Romániában a román nyelv idegen nyelv lehet valaki számára. Ennek köszönhető, hogy csupán a harmadik osztályig jutott el a román nyelv oktatásának a reformja. Óriási szakadéktárgy tehát aközött, amit elemiben tanul románból a gyerek, és amit ötödikben követelnek tőle: míg kezdetben idegen nyelvként tanulja a románt, drasztikus váltás következik, amikor a román anyanyelvű gyerekek számára készült tankönyvből és tanterv szerint kell tanulnia. Mit gondol, hogyan lehetne zökkenőmentesebbé tenni az átmenetet addig is, ameddig nincsen folytonosság a tantervben?

– Azt hiszem, több szinten is lehetne helyi, regionális fejlesztésekben gondolkodni. Például hatékonyabban lehetne hasznosítani a virtuális tér adta lehetőségeket, és meghonosítani az idegen nyelvek oktatása területén jól bejáratott nyelvoktatási anyagokat a különböző segédeszközök, játékok, hanganyagok, nyelvközösségek, oktatófilmek vagy oktatói programok segítségével. A tanárok számára pedig olyan platformokat kellene létrehozni, ahol lehetőség nyílik ötleteket meríteni, tanácsokat kérni. Ugyancsak az online felületet látnám jó lehetőségnek arra is, hogy a szülők is tanácsot kérhessenek, vagy egyszerűen segédanyagokat kereshessenek a tanuláshoz, ugyanis az otthoni, motiváló tanulási környezet megteremtése a románnyelv-tanulásban egyáltalán nem egyszerű feladat. Hiszen nem ritka, hogy a tanulás nehézsége, a sikerélmény hiánya váltja ki a kudarcérzést, a motivációhiányt.

– A Sapientia egyetemen kívül az országban nincs olyan román tanárképzés, amely külön figyelmet szentel a nem román anyanyelvűeknek szóló oktatás módszereinek. Több évfolyam is végzett már az egyetem román szakán, ahol ön is tanít. Milyenek a visszajelzések, tudják-e hatékonyan kamatoztatni az oktatásban azt, amit az egyetemen speciálisan a magyar gyerekek oktatására vonatkozóan tanultak a hallgatók?

– Igen, a Sapientia Erdélyi Magyar Tudományegyetemen a román–angol

szak elindításának célja többek között az volt, hogy előrelendítsük a magyar tannyelvű iskolákban a román nyelv oktatását. Ma már több olyan végzősünk van, akik erdélyi iskolában tanítanak, és már az is előfordult, hogy az ő tanítványaik jöttek egyetemünkre. Azt gondolom, hogy esetükben az idegen nyelv és a román nyelv elsajátításának tapasztalata, a kétnyelvű, többnyelvű „nyelvi viselkedés” problematizálása, a sajátos módszertani megoldáskeresés jó kiindulópontot jelent egyéni tanítási stílusuk kidolgozásához.

– Az is szóba került, hogy regionális szinten is szükség lenne egy neveléstudományi intézetre, amely sajátos helyi problémákkal foglalkozna, mint amilyen a székelyföldi magyar ajkú gyerekek román nyelvű oktatása. Mi lenne egy ilyen intézet szerepe és gyakorlatban hogyan segítené a magyar gyerekek románnyelv-tanulását?

Dr. Tódor Erika Mária a Sapientia Erdélyi Magyar Tudományegyetem docense, a csíkszeredai humántudományok tanszéken oktat. „(Két)nyelvűség-pedagógiai, alkalmazott nyelvészeti kutatásaimban a nyelvi és kulturális másság, a két- és többnyelvű lét megértéséhez kerestem válaszokat. E kérdésköröket a többség-kisebbség viszonyának szemszögéből tanulmányoztam, így kulcsszerepet kapott az államnyelv oktatásának kérdése, nevezetesen a román nyelv hatékony elsajátításának feltételei a romániai kisebbségek, főként magyar anyanyelvű egyének esetén. Gondolataimat, következtéseimet a doktori tézisem alapján megjelent könyvben *Școala și alteritatea lingvistică. Contribuție la pedagogia limbii române ca limbă ne-maternă* (Iskola és nyelvi másság. A román nem-anyanyelvű oktatásának pedagógiai megalapozása), valamint több kétnyelvűséggel, a kisebbségi iskolák román-oktatásával, interkulturális neveléssel foglalkozó magyar, román és angol nyelven megjelent tanulmányban próbáltam összegezni. Azt gondolom, hogy válaszkérésünk akkor vál(hat)na értékké, ha visszaköszönnék a fejlesztés és önfejlődés alkotó és építő léthelyzeteiben. A tudomány tanításában is legfontosabbnak a kérdések megfogalmazását és a válaszok feltárását tartom, hisz ily módon nyer(het)ünk belátást a megismerés korlátaira és alázatot a világ rendjének elfogadására” – írta.

– A magyar tannyelvű iskolák minőségi fejlesztése érdekében valóban fontos egy olyan intézet, amely kapcsolatot teremt az oktatás és a kutatás között, ugyanis az oktatásszervezésből nem hiányozhat az átfogó, szakmai szemlélet, ehhez pedig elengedhetetlen a jelenségek kutatása,

és támogassuk saját értékei felfedezésében. Sajnos a mai iskolából hiányzik a következetesség: autonóm egyéniségek nevelését tűzzük ki célul, de gyakorlatban minduntalan szabályozzuk, hogy mit, hogyan csináljanak. Kreatív, kompetenciaalapú oktatásról beszélünk, mi-

például hasonló tanterv szerint oktatnák a magyar diákokat románból, hatékonyabban tudnának kommunikálni?

– Mind az anyanyelv, mind az idegen nyelvek oktatásának módszertana nagy múlttal rendelkezik. A magyar tannyelvű iskolák tannyelvtörténetében sem teljesen újszerűek a román nyelv oktatásának sajátos kérdései, a válaszkeresések viszont mindig az adott kor függvényében értelmezhetőek. A jelenre reflektálva azt gondolom, hogy a magyar tannyelvű iskolák esetében szükséges lenne egy összehangolt (integrált) nyelvoktatási szemlélet kialakítása, melynek kiinduló pontja éppen az anyanyelvi kultúra. Erre épülve, egymást kiegészítve kellene megtervezni a nem

- „Reális önértékeléssel rendelkező, talpraesett embereket szeretnénk nevelni, miközben frusztrálunk, szidunk, stigmázunk.”

alapos megértése, leírása. Ha konkrétan a románnyelv tanulására vonatkoztatok, azt gondolom, hogy például szakmai háttérrel biztosíthatna a tanterv, taneszközök és tankönyvek fejlesztésének. De kutatóközpontként is működhetne: a nyelvi viselkedés, a nyelvelsajátítás, az iskolai nyelvi szocializáció román nyelvre vonatkozó szegmenseit vizsgálhatná, és teret biztosíthatna a szakmai vitáknak, egyeztetéseknek, a tervezésnek és az interdiszciplináris párbeszédnek is. Jelen pillanatban csak szétszórtan működő törekvésekről beszélhetünk, ennek következménye például az, hogy a különböző felméréseket „lepapírozzuk”, elvégezzük, de üzenetük nem mindig köszön vissza a gyakorlatban.

– Említette már a motiváció hiányát az oktatásban. Ennek ellensúlyozásaként mire kellene a szülőknek, pedagógusoknak a legnagyobb hangsúlyt fektetniük?

– Az iskolai nevelésben az élményszerű tanulás a legfontosabb, az, hogy ne erőltetve fejlesszük a gyermeket, hanem minél változatosabb lehetőségeket teremtsünk az önfejlesztésre, biztassuk

közben ha csak a vizsgatételeket vesszük alapul, leggyakrabban a lexikális tudást mérő készségeket ellenőrizzük; reális önértékeléssel rendelkező, talpraesett embereket szeretnénk nevelni, miközben frusztrálunk, szidunk, stigmázunk stb. Elsősorban tehát következetes és koherens oktatási rendszerre lenne szükség, ahol a változtatások logikusak, előkészítettek és megalapozottak, mert csak így módon tudja biztonságban érezni magát az iskolában a tanár, diák, és így tud bizalommal fordulni az iskolához a szülő is. Hogyha ezt a rendet és a velejáró szabadságérzést nem tudjuk megteremteni a gyerekeink számára, nem várhatjuk el tőlük sem a belső rendre való igényt, sem a rend tiszteletét.

– Az is tapasztalható, hogy a gyerekek, akik speciális tankönyvekből és tantervek mentén, idegen nyelvként tanulják az angolt vagy németet, könnyebben elsajátítják a nyelvtani alapokat, mint románból. Az angol nyelv idegen nyelvként való tanításának nyilván óriási hagyománya van, ez teljes mértékben hiányzik a román nyelv esetében? Hogyan vélekedik, ha

„A magyar tannyelvű iskolák esetében szükséges lenne egy összehangolt (integrált) nyelvoktatási szemlélet kialakítása, melynek kiinduló pontja éppen az anyanyelvi kultúra. Erre épülve, egymást kiegészítve kellene megtervezni a nem anyanyelv, azaz az államnyelv elsajátításának tartalmát, módszertanát, és ehhez kapcsolódhatna az idegen nyelvek oktatása.”

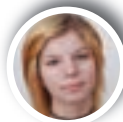
anyanyelv, azaz az államnyelv elsajátításának tartalmát, módszertanát, és ehhez kapcsolódhatna az idegen nyelvek oktatása. Az összehangoltságon azt értem, hogy amit az egyik nyelv, kultúra keretében már elsajátított a diák, az a másik nyelv esetében akár viszonyítási alapként vagy kiindulópontként is szolgálhatna, tehát nem egynyelvű logikával, párhuzamosan zajló, hanem inkább egymást összehasonlító és egyben kiegészítő többnyelvű szemlélet mentén haladna a nyelvi viselkedés nevelése, a tudatos nyelvhasználat alakítása. Ebben az összefüggésben a nyelvi sokszínűség is természetesebbé válna.

KISS JUDIT

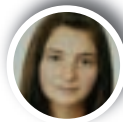

„A nagymamám mesélte, hogy a rádióból hallottak a forradalomról”

Mit gondolnak a diákok 1956-ról? Milyen szavak jutnak eszükbe erről az évszámról? Mit tudnak a forradalomról, hol hallottak róla? Családjukat érintette-e? Ezekről kérdeztük a kolozsvári Apáczai Csere János Elméleti Líceum matematika-informatika szakos 9.B osztályát.

Csűrös Kriszta: Az 1956-os forradalom. Az iskolában hallottam róla. Szabadság, ellenállás.

Juhász-Kántor Anabella-Erzsébet: Forradalom, szabadságharc, magyar esemény, lázadás. Ebben az évben volt Magyarország népének sztálinista terror elleni forradalma és szabadságharca.

Solontai Robert: Az 1956-os forradalom. A szovjetek győzelme, a forradalom leverése.

Szabó Tamás Norbert: Nem tudok róla semmit. Tévében hallottam. Az 1956 valamilyen forradalmat üzen.

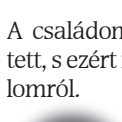
Szabó Edina Rebeka: Forradalom, szabadság, kommunista rendszer. Szovjetek, kommunista rendszer elleni szabadságharc a 20. században. Neten és otthon olvastam, hallottam róla. Talán dédnagyapámat érintette, amikor kicsi voltam, mesélt valami háborúsabb időszakról, de nem vagyok biztos, hogy pont 1956-ról, mert ő már öt éve nincs közöttünk.

Debreczeni László: Sztálinista terror elleni forradalom. Forradalom, szabadságvágy, brutális megtorlás, kommunizmus.

Ambrus Dobai Arianna: Erről az évszámról egy magyar forradalom jut eszembe a sztálinizmus idején. Ezek a szavak jutnak eszembe az évszámról: forradalom, magyarok, sztálinizmus, szabadság, háború, mészárlás...

A családom nem volt közvetlenül érintett, s ezért nem meséltek erről a forradalomról.

Tánase Renáta Andreea: A magyarok a sztálinista terror és a szovjet megszállás ellen folytattak szabadságharcot. Forradalom, mészárlás, ellenállás, sztálinizmus.

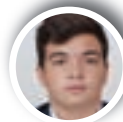
Ábrahám Anita Andreea: Amikor a Szovjetunió tankokkal mészárolta a magyarokat és a diákokat is. Szabadság, mészárlás, ellenállás.

Tordai-Soós Anna: Akkor volt egy forradalom, és az jut eszembe erről a dátumról, hogy a Mátyás szülőházánál álldogálnak az emberek, és megemlékeznek erről a bizonyos forradalomról. Olyan szavak jutnak eszembe, hogy szabadság, fogság, megemlékezés, nép, erő, bátorság. Üzenni nem üzen semmit, maximum azt, hogy megpróbálni nagy tetteket megvalósítani, egy változást elérni mindig előnyös, mert ha sikerül, akkor minden szuper, ha meg nem, akkor mártír leszel, és majd a te tettekről is ilyen tesztfeléket fognak oltatni a diákokkal, és a Mátyás szülőháza előtt megemlékezést tartanak majd, amikor valaki másnak sikerül elvégezni azt, amit te akartál, és amire talán te buzdítottad ezt a másvalakit. Nem tudom, ha érintett, nem hiszem, ez Magyarországon volt, nem? Az én családom nem Magyarországon volt.

Töröczkai Karla: Történelem, Magyarország, csata, lázadás. Meghatározó esemény a magyar történelemben, a magyarok szovjet megszállás ellen folytatott szabadságharca jut eszembe erről az évszámról.

Orbán Zorán: 229 civilt kivégeztek a megtorlások során. Forradalom, fegyveres felkelés, Nagy Imre, Maléter Pál, Szovjetunió. Tatám be volt sorozva katonának.

Kovács Beáta: A magyar történelemben az egyik legfontosabb esemény a magyar forradalom. Szabadságharc, szovjet megszállás, diákok tüntetése, fegyveres felkelők, harc, gyerekek/fiatalok halála. A nagymamám mesélte nekem, hogy a rádióból hallottak a forradalomról és arról, hogy a szabadsággért harcoltak, meg arról, hogy sok forradalmár elmenekült az országból. Közvetlenül a családomból senki sem vett részt benne. De ő is nagyon kicsi volt, olyan 7 éves körüli.

Veres Jázmin: A magyar történelem egyik legfontosabb eseménye a forradalom. Magyar forradalom, szabadságharc, hidegháború, szovjet megszállás, sztálinista megszállás, fegyverek, harc. Csak a mamám mesélt nekem egy nagyon keveset a forradalomról, de nem emlékezett sokra, mivel még nagyon kicsi volt. Október 23-án kitört a magyar forradalom, és azzal indult, hogy a diákok összegyűltek a debreceni egyetem előtt. Sok fiatal ott halt meg.

Crișan Karina-Tiana: Szabadság, lázadás, forradalom. Fontos szerepet játszott a magyarok történelmében. Otthon hallottam róla.

Varga Zsuzsa-Klára: A 20. századi magyar történelem egyik legmeghatározóbb eseménye. Magyar forradalom, terror, megszállás.

SZÖVEG ÉS FOTÓK: KERESKES EDIT

Beszélgetés Ferencz S. Alpár csíkszeredai történelemtanárral

Miként hat ma '56 szabadságeszménye?

– Évről évre az erdélyi iskolák, diákok is megemlékeznek az 1956-os forradalom és szabadságharc kitöréséről. Hogyan látja, mennyit tud a mai diákság az október 23-ai eseményekről, a forradalomról? Tapasztalata szerint mennyire van jelen ez a téma aktív tudásanyagukban, be tudják-e tájolni, miért lényeges a forradalom a magyarság történelemtudatának, azonosságtudatának alakulásában, és miként hat ma szabadságeszményként?

Az iskola szerepe – főleg a történelemtanár révén – az, hogy lehetőséget teremtsen a diákok számára az aktív, tudásalapú megemlékezésre. Arra, hogy a gyerek sajátos iskolai tevékenységek révén magához közelínek érezze a távolinak még igazán nem mondható múltat. Példa erre, hogy Hargita megyében több éve megtartják az akkori idők tanúi, az ötvenhatosok részvételével a rendhagyó, élő történelemórákat.

– Említette, hogy a család hozzájárulása is jelentős mértékben befolyásolja, hogy milyen kép alakul ki a korszakról a fiatal generációban.

– Persze, rendkívül nagy jelentőséggel bír. A tudás alapja az az iskolai, családi vagy közösségi kultúra, amely érzékennyé teszi, teheti a gyerekeket a forradalom és szabadságharc témájára. Ha a család fontosnak tartja, hogy a fiatalok, ifjak ismerjék a jelenkori történelmet, a nagyszülők, szülők gyermek- és fiatalkorát, a kommunista időszak hangulatát és nehézségeit, a mai gyerekek számára furcsának vagy hihetetlennek tűnő valóságát, akkor az ötvenhatos diákok áldozathozatala, szabadságeszménye már nagyobb mértékben átérzhető.

És ha a közösség értékrendjében, szokásai és ünnepei között az ötvenhatos forradalomra való emlékezés is szerepel, ha hívó szóra megtelik a tér, akkor a felnövekvő nemzedék tagjai nem egy távoli, tőlük, közösségeik múltjától elszigetelt eseményként érzékelik a szabadságharcot, hanem saját, egyéni és csoportos múltjuk részeként. Annak ellenére, hogy az elmúlt néhány esztendőben egyre növekedett az ehhez köthető iskolai vagy iskolán kívüli rendezvények száma, sajnos nem minden tanintézet, közösség és nem minden család számára fontosak az október 23-ához hasonló nemzeti ünnepek.

Nem lenne szabad figyelmen kívül hagyni azt sem, hogy a mai döntéshozó nemzedéknek csak úgy érdemes önrendelkezést kérnie, önrendelkezésért

harcolnia, ha beleneveli a következő nemzedékbe a szabadságeszmény

„Ha a közösség értékrendjében, szokásai és ünnepei között az ötvenhatos forradalomra való emlékezés is szerepel, ha hívó szóra megtelik a tér, akkor a felnövekvő nemzedék tagjai nem egy távoli, tőlük, közösségeik múltjától elszigetelt eseményként érzékelik a szabadságharcot, hanem saját, egyéni és csoportos múltjuk részeként.”

fontosságát, a szabadság iránti vágyat. Ha rádöbben arra a gyerekeket, ifjakat, hogy a szabadság iránti vágy mindennél fontosabb. Hiszen '56 ezt jelenti, és ez minden közösségi vagy egyéni jogigény alapja.

– A forradalom és szabadságharc témája milyen mértékben szerepel a kötelező tananyagban? Véleménye szerint elegendő-e annyit tudni, amennyit iskolai keretek között tanulnak meg a diákok a korszakról?

– A kötelező tananyagban szerepel ugyan a kommunista korszak tanulmányozása, de az ismeretszerzés mindennapi lehetőségei terén nem állunk jól. Sajnos a történelemnek a kerettanterv szempontjából eléggé mostoha a sorsa, az általános iskolai és középiskolai oktatásban is. Az általános iskola felső tagozatán legfeljebb heti két órában tanítjuk az egyetemes történelmet, a jelenkort csak hetedikben.

A kisebbségi oktatásban még létezik a romániai magyar nemzeti kisebbség történelme és hagyományai elnevezésű tantárgy – ennek keretében hetedik osztályban tanulnak a diákok a

•Ferencz S. Alpár: „A tudás alapja az iskolai, családi és közösségi kultúra”

– Úgy gondolom, hogy a diákok ismeretei ezen a téren nagymértékben függenek a családtól, a helyi közösségtől és persze főleg a pedagógustól, legyen az tanító, történelem szakos tanár, magyar szakos tanár vagy osztályfőnök. Határozott véleményem, hogy ha az illető pedagógus vagy tanintézet számára fontos az október 23-i megemlékezés és más nemzeti évfordulók megünneplése, ha az iskola szervezeti kultúrájában, nevelési eszmeiségében, úgymond „ethoszában” lényeges szerepet kap az önazonosságtudat, akkor a gyerekek sokat fognak tudni '56-ról.

kommunista korszakról. A kötelező tananyag azonban „vaskos”, régimódi, a tankönyv pedig elavult. Ilyen körülmények között nehézséget okoz a történelemtanárnak, hogy kellő időt és teret biztosítson a nemzeti fontosságú események oktatásának. Ha ehhez hozzáteszük, hogy a közoktatásban érvényesülő politikai intézkedések nemhogy segítenék a választható tantárgyak palettájának színesítését, hanem inkább akadályozzák azt, akkor ebben a témában például lehetetlen a kötelező tananyagot, a globális megközelítésmódot összekapcsolni a helyi sajátosságokkal.

A középiskolai oktatás terén is korlátozottak a lehetőségek: a diákok nem tanulhatnak eleget a forradalomról.

„A mai fiatalságot a meghaladott oktatási eszközökkel, módszerekkel tanítani, idejétmúlt nyelvezetet használni egyet jelent az idővesztegetéssel. Ezt a nemzedéket lekötni csak a hozzájuk közel álló eszközök felhasználásával lehet. Használni kell a modern technológiát, a különféle kommunikációs eszközöket.”

Persze kivételt képeznek a történelem-társadalom profilú osztályok, ahol heti több órában oktatják a történelmet. De összességében véve a kerettantervi és tananyagi körülmények e tekintetben nem bátorítóak, sőt.

– *Tapasztalata szerint mi fogja meg leginkább a gyerekeket, amikor közelebb kerülnek a szabadságharc témájához, ha valamelyest megismerik a forradalom szerteágazó eseményeit? Konkrétan mit tehet a történelemtanár, hogy kíváncsivá tegye őket ez iránt?*

– Egy kreatív pedagógus az iskolában, egy felelősségtudó szülő otthon, vagy a nemzeti öntudat ápolását küldetésének érző közösség sokat tehet ennek érdekében. A pedagógus rendhagyó történelemórákat tarthat, helytörténeti projekteket, kisebb helyi vagy családtörténeti kutatómunkákat

indíthat, behívhatja a településen élő ötvenhatosokat, vagy egyszerűen meséltethet a kommunista időszakról a nagypapákkal, nagymamákkal. Természetesen felhasználhatja a témá-

mint amennyit kötelező megtanulni az iskolában.

– A mai fiatalságot a meghaladott oktatási eszközökkel, módszerekkel tanítani, idejétmúlt nyelvezetet használ-

• **Árnyjáték.** A csíkszeredai József Attila Általános Iskolában is megemlékeztek az 1956-os forradalomról és szabadságharcról

hoz kapcsolódó verseket, dalokat, vizs-szaemlékezéseket, feldolgoztathatja a témát a képzőművészet segítségével.

Iskolai szinten megemlékező rendezvényeket lehet szervezni, a tanintézetben jelképes emlékfalakat állíthatnak, amelyeket megkoszorúzhatnak, ha éppen nincsen '56-os emlékmű a településen. Ha az illető helységben megemlékezést tartanak, akkor a történelemtanár elviszi az osztályt, hogy együtt emlékezzenek meg a közösség tagjaival. Persze ezenkívül bekapcsolódhatnak múzeumok, hagyomány-ápoló egyesületek tevékenységeibe, múzeumpedagógiai foglalkozásokba, esetleg tanulmányi kirándulásokat szervezhetnek a témához kapcsolódóan. Beavatni, bevonni, „testközelbe” és „jelenközelbe” hozni a múltat – ez mintegy felkelti a kíváncsiságot, érdeklődővé teszi az érdektelent.

– *És miként lehet kíváncsivá tenni a mai gyerekeket általában a történelem iránt? Hiszen az úgynevezett Facebook-generációt egyre nehezebb érdekeltté tenni, hogy könyvívű információkat sajátítson el, és talán ritka az a diák, aki többet szeretne tudni a történelemről,*

ni egyet jelent az idővesztegetéssel. Ezt a nemzedéket lekötni csak a hozzájuk közel álló eszközök felhasználásával lehet. Használni kell a modern technológiát, a különféle kommunikációs eszközöket, az interaktivitást biztosító módszereket. Igénybe kell venni mindazon lehetőségeket, amelyek olyan intenzív élményt biztosíthatnak a mai fiatalok számára, amire szükségük van. Hiszen manapság a gyerekek intenzív, közvetlen élményre van szüksége ahhoz, hogy felfigyeljen valamire.

Akadnak tanárok, akik tanítási projekt keretében a gyerekek közreműködésével Facebook-profilít készítettek nagy történelmi személyiségeknek. Nem részletezem és nem is meglepő, hogy rendkívüli eredménnyel. Ha a történelmet hasonlóképpen találjuk, ismertetjük meg a gyerekekkel, úgy, hogy számukra is lebilincselő legyen, káprázatos tantárgy lehet. Az ilyenfajta oktatás hatása azonnali és hosszútávú is, embert és közösséget formáló.

KISS JUDIT

Tizedik születésnapját ünnepelte a kolozsvári Életfa Családsegítő Egyesület

Válasz a közösségi igényekre

Alulról felfelé szervezkedő entitásként tíz éve született meg Kolozsváron az Életfa Családsegítő Egyesület. A közösség igényéből életre hívott szervezet, amely a családokat segíti, példaértékűvé vált Erdélyben.

Valósággal irigykedett az Életfára Dánél Sándor, a Csíkszeredai Egyesület a Nagycsaládokért elnöke, amikor agyagozómasterként sok évvel ezelőtt először meghívták a *(Szabadság* napilappal együtt szervezett) kolozsvári gyermeknapjukra – hangzott el

lódó tagok minden lehetséges alkalmával kiemelik, hogy az Életfa mind a mai napig alulról felfelé szervezkedik, vagyis létező, felmerülő közösségi igényekre próbál választ kínálni. És a hazai szociális háló hiányosságai miatt nagyon sok ilyen igény van. A tíz

iskola jellegű szakmai előadásokat az oktatási-nevelési, segítő szakmák kiváló képviselői hetente akár több alkalommal is. Ha valakinek segítségre van szüksége, megtalálják annak módját. Ha valakinek ötlete van, megkeresik a megvalósítási lehetőségeket. És mindezt úgy, hogy az egyesületnek csak egyetlen fizetett alkalmazottja van (aki szintén túlteljesít), mindenki más a civil foglalkozása és családja mellett teljesen önkéntes munkában dolgozik itt.

A játék szeretete vezetett a tanítói pályához

Szabó Kinga az Életfa egyik kulcsfigurája. „Könnyű” neki annak lenni, mondhatnánk, hiszen míg az egyesület hátterében tucatnyian bajlódnak az egyáltalán nem látványos szervezési feladatokkal, addig az ilyen jellegű munkája mellett a Kismamaklubtól a Jeles nap-tárig mindenhol Kinga adja a műsort. Gitárjával, énekeivel, mondókáival, kézműves tevékenységeivel gyerekek és szülők százai, ezrei számára Kinga az egyik legismertebb életfás. „Mindig szerettem volna játszóházvezető lenni, mindig szerettem játszani, énekelni, gyerekekkel foglalkozni. Bizonyára ez vezetett a tanítói pályára is, ahol nagyon hamar kiderült, hogy a tanításnak elsősorban a kreativitásnak teret adó része érdekelt, nem a kötött tananyag bifláztatása. 2003-ban egyéves fiammal résztvevőként érkeztem az akkor már működő kismamaklubba, amit Herédi Zsolt hozott létre” – mondta Szabó Kinga. Azt is kifejtette, felajánlotta segítségét egy-egy szervezésben, főleg zeneovis foglalkozásokban, bevitt a gitárt, mondókáztak, dalocskákat tanultak. „Amikor a kismamaklub a Waldorf-ovi kupolás épületébe költözött, akkor már külön játszóházat vezettem László-Bakk Anikóval együtt. A Monostoron is indult egy kismamaklub, megfogalmazódott bennünk, hogy szervezettebb formában kellene ezt továbbvinni, amikor jött a meghívás az Életfa megalakulásáról, ahova a mo-

• Szabó Kinga tanítónő gitározik a Bóbita játszóház alakulásakor

az Életfa tizedik születésnapjának az egyesület múltjáról, jelenéről, jövőjéről szervezett beszélgetésen. Irigykedett a csapat miatt, a lendület miatt, a gyermeknap utcafesztivál miatt. És az érzés szikrát szült, tettere sarkallt, mint azóta sokakat még: ők is tudnak ilyent szervezni odahaza. Az Életfa példája azóta sokfelé lett ragadós, hiszen sokan ennek hatására hitték el, hogy képesek egy közösségi rendezvényt megszervezni, egy kismamaklubot létrehozni, közösségi szerepet, feladatokat vállalni.

Hiánypótló szerep, szerteágazó tevékenységek

Az 1990-es években Herédi Zsolt kispapa alapította azt a kolozsvári kismamaklubot, amely rövid időn belül egyre növekvő népszerűsége tette szert, és amely a mai Életfa magvát jelentette. Az egyesülethez szorosabban kapcsolo-

évvel ezelőtt megalakult egyesületben a kismamaklub mellett ma már játszóház működik, ahol magyar kultúrkörre jellemző kézműves tevékenységekkel, mondóka- és dalvilággal találkozhatnak a gyerekek-szülők, egyszülős családok klubjában kínálnak támogatást a válás-özvegyesség sajátos problémákat teremtő helyzetében szakemberek segítségével, ugyanakkor az érintettek itt új közösségre találhatnak. Szükség esetén konkrét anyagi támogatást is nyújt az egyesület, adományokból, élelmiszercsomagok által, ruhaneművel, pelenkával, a különféle fejlesztő programokban való kedvezményes részvétellel. Korai fejlesztő torna zajlik, pszichodráma-foglalkozások, várandóstorna. A gyermekneveléshez kapcsolódó legkülönbözőbb témákban tartanak az Életfánál tudomány-népszerűsítő, tájékoztató, amolyan népfő-

nostoriak engem küldtek. Így kerültem aztán az egyesület alapító tagjai közé” – emlékezett vissza a tanítónő. Később létrehozta az Életfában a Bóbita játszótérházat, az EMKE Jelesnapjárban a népi

épületeiben zajlottak, az Életfának nem volt saját székháza. Azóta előbb az unitárius bölcsőde épületében, 2015 májusától már a kolozsvári református egyházközség egy ingatlanában lelt

•Jubileum. Összegzés és jövőbe tekintés az Életfa egyesület új székházában

hagyományokkal, ünnepekkel kapcsolatos tudást örökíti át, és újabban Kingrica néven egyszemélyes mozgó játszótérház lett, aki kérésre házhoz megy (az igris középkori énekmondó, udvari szórakoztató, mulattató, vásári komédiás). És mert az anyukák kérték, számukra is indított egy kézimunkaklubot, ahol gyerekek nélkül dolgozhatnak-lazíthatnak néhány órát. „Az évek során nagyon megváltozott a családok igénye. Míg eleinte a kismamaklub a kimozdulást, a baráti együttlétet fokozott igényét jelentette, ma inkább konkrétumokra van igény, workshopokra, tanfolyamokra, gyakorlatokra, a tornafoglalkozások iránt például nagy az érdeklődés. A Facebook-világ az emberek jelentős részét kielégíti, nem tartják olyan fontosnak eljönni egy beszélgetésre, tanácsadásra, s bár ugyanazokat a szakembereket hívjuk, mint nyolc évvel ezelőtt, a részvétel valamelyest csökken, az információkat megszerzik az interneten” – mondja Szabó Kinga.

Játszótér és önfenntartás

Matekovits Hajni két ikergyermek édesanyja, az Életfa vezetőségi tagja. Fiaival mintegy öt évvel ezelőtt, a László-Bakk Anikó kezdeményezésére létrejött ikerklubon keresztül kapcsolódott az Életfához, amikor az egyesület programjai még a város különböző

otthonra. Kezdetben résztvevője, ám nemsokára a klub egyik főszerzője lett. Ma már az Életfa önkéntese, aki a szerteágazó szervezési munkában vállal oroszlánrészt. „Az új székház nagyon nagy előrelépést jelent az egyesület életében, hiszen itt több tágasabb terem áll rendelkezésünkre, így például a tornaprogramoknak külön termet tudtunk berendezni. Az épülethez hatalmas kert is tartozik, ami valóságos kincsesbánya, hiszen tökéletesen kielégítheti a gyermekek mozgásigényét, és főleg a nyári játszótérházak idején igen hasznos. Nemsokára egy játszótér is felszerelünk itt” – mondta Matekovits Hajni. A játszótér kapcsán így nyilatkozott az Életfa többes levelezőlistáján Deme Ilona egyesületi elnök: „A játszótér gyönyörű lesz, és minden uniós szabványnak megfelel. Olyan variációt kerestünk, ahol a kisebbek és a nagyobbak is tudnak játszani, fontos szempont volt, hogy kreatív legyen, ugyanakkor biztonságos, és persze az is, hogy a természetes anyagok legyenek többségben. (...) Lesz egy ülőhinta és egy hinta a babáknak. A háznak több része van, az egyik a kicsiknek ideális, lesz egy kicsi csúszda is a totyogóknak.” Az egyesületben még egész sor lehetőség rejlik. Matekovits Hajni elmondta a gyermekmegőrző ötletét. „Régóta tervezzük a pár órás gyermekmegőrzőt, ahol a

Beszélgetés, tanácskérés, összetartás

„...heti rendszerességgel látogattam a klubot, és minden kérdésre választ találtam... arra is, amit meg sem fogalmaztam, amit második vagy többedik gyermekeket váró anyukák fogalmaztak meg. Ezekből többet tanultam, mint bármelyik könyvből vagy bármelyik honlapról. Hitelesebbek voltak számomra. Nagyon jó volt együtt lenni. Közösség formálódott, barátságok alakultak ki, és ott voltunk egymásnak. A levelezési listán bármilyen kérdésre válasz érkezett, szinte azonnal...”

Hegy Réka

„Gergő 9 hónapos korában köhögőrohamot kapott, a sürgősségi kivizsgálás után kiderült, hogy aeroszolos kezelésre van szüksége. Rögtön kórházba akartak utalni, amikor eszembe jutott a mentő ötlet: hiszen a kismamaklubnak van kézzel kézzel járó, kölcsönkérhető aeroszolos gépe! El sem tudom mondani, milyen nagy segítség volt, hogy otthon, nyugodt körülmények között végezhettük el a kezeléseket.”

Bús Mária

„Az Életfa csapatában azt élem meg, hogy helyem van közöttük, otthon érzem magam a körükben, jó velük, mellettük dolgozni. Már az is elég motiváció egy-egy program bevállalásához, hogy ott együtt leszünk néhányan a csapatból, hiszen jókat lehet közben beszélgetni, vidulni, vagy éppen tanácsot, segítséget kérni, ha szükséges – és ez számomra azért is különleges, mert a saját munkám nem biztosít egy összeálló munkaközösséget.”

Burkhardt Imola

szülők biztonságos helyen hagyhatják a gyerek(ek)et 1-2 órára, vagy amíg kifizetnek egy számlát, végigjárnak egy hivatali ügyet. Ugyan ennek még helyet kellene találnunk, hiszen jelenlegi programjaink kitöltik a megnövekedett székházat is, de reméljük, előbb-utóbb sikerül beindítani. Legnagyobb álmom önfenntartóvá varázsolni az Életfát, hogy ne kényszerüljön bizonytalan forrásokra hagyatkozni” – fejtette ki.

KEREKES EDIT

Beszélgetés Kulcsár Gábor magyarországi Waldorf-pedagógussal

Megőrizni a világban rejlő titkokat

Kulcsár Gábor októberben rövid erdélyi előadaskörúton járt. Székelyudvarhelyi és marosvásárhelyi programjait a kolozsvári követte. A Waldorf-pedagógiával, illetve azon belül az írás-olvasás tanításával kapcsolatos gondolatainak megosztása után utóbbi helyszínen kértük őt mikrofon elé.

Fotó • EYGED UFŐ ZOLTÁN

• **Kulcsár Gábor:** „A nevelőnek jól kell ismernie a legnemesebb anyagot, a gyermeket”

– *Waldorf-pedagógus vagy – ennek a csoportnak nincs túl sok magyar képviselője Erdélyben, ezért valószínű, hogy nem is ismerik eléggé ezt a fogalmat tájainkon. Te miért és hogyan lettél azzá?*

– Huszonhárom éve dolgozom Budapesten a pesthidegkúti Waldorf-iskolában. Ezt megelőzően Bécsben tanultam a Waldorf-pedagógiát. A rendszerváltás idejében nagy dolgnak számított, hogy negyedmagammal külföldön tanulhattam. Nem voltam elkötelezett abban, hogy mindenképpen Waldorf-pedagógus leszek, azonban a bécsi tanárképzésen és az iskolákban tapasztaltak meggyőzőek voltak a számomra. Olyan oktatók tanítottak minket, akik nemcsak a főiskolán, hanem a saját pedagógiai praxisukban is hitelesek voltak. Ez a

hitelesség adott lendületet és lelkesedést, hogy Magyarországon az akkor induló iskolai mozgalomban kipróbáljam magamat. Hamar a mélyvízbe kerültem: egy kényszerű tanárváltás miatt már az első iskolai évemben osztálytanítóként és német szaktanárként kellett helytállnom. Nagyon lelkesítő időszak volt ez akkoriban: magunknak kellett megszerveznünk és felépítenünk az iskolát, mi működöttünk szervezeti-gazdasági és szakmai-pedagógiai értelemben is. Az állami szabályozástól függetlenek voltunk abban az időben, ez szabadsággal, ugyanakkor nagy felelősséggel is járt. A 2000-es évek elején a Waldorf-iskolák jogi rendezettsége érdekében elkészítettük a Waldorf-iskolák keretantervét, és 2003-ban megtörtént az alternatív iskolák törvényi szabályozása is. Ennek a folyamatnak, mint a magyar Waldorf-szövetség elnökségi tagja, is részese voltam. Nem sokkal később bekapcsolódtam a Waldorf-tanárképzés munkájába, és több induló iskolának a tanácsadó tanára lettem. Mindezek mellett részt vettem a magyarországi Waldorf-mozgalom külföldi képviselésében is. Ez a sokrétű, izgalmas feladatkör folyamatos kihívást jelentett és jelent a mai napig.

– *Miért éppen ezt az utat választottad?*

– A Waldorf-tanári hivatás legfontosabb erőnyeinek hitelességét tapasztaltam a tanáraimban. Az önálló kezdeményezőkészség, a kreativitás, a módszertani sokszínűség, a gyerekek iránti valódi érdeklődés, a tananyag iránti lelkesedés, a kollegialitás és a kutatói, önnevelői magatartás egyaránt jellemezte őket. Felkészültségük meggyőzőtt arról, hogy ezt jó csinálni; és megéri belefektetni azt a sok munkát, figyelmet és energiát, amelyet ez a hivatás igényel.

– *A Waldorf-iskolát – Pestalozzi szóhasználatára nyomán – szokás a kéz, a szív és a fej egységes iskolájának is nevezik. Miért?*

– A kisgyerekekkel való munkánkban az alkotó folyamatokon van a hangsúly. A pedagógiai tevékenységünk

során a képszerűség és a gyermek teljes lényének bevonása feltétele az eleven tanítási folyamatok megteremtésének – főleg abban a korban, amikor az absztrakt, önálló, ítéletalkotó gondolkodás még nem a gyermek sajátja, hanem a belső képi, képzelet- és fantáziavilágának kiteljesedése a leglényegesebb; ehhez az érzések és az akarat nevelését kell előtérbe helyeznünk. Ha abban az időszakban, amely az általános iskolakort jellemzi, csupán a fejre, az intellektusra apellálunk, akkor a saját gondolkodásmódunkkal kötjük gúzsba a gyerekek kibontakozó gon-

„Nemcsak kisiskoláskorban, hanem később, az ok-okozati, absztrakt, ítéletalkotó gondolkodás megjelenését követően is fontos, hogy a diákok képesek legyenek a cselekvés és az átélés erőit is használni. Azáltal tudjuk megőrizni a világban rejlő »titkokat«, hogy lehetővé tesszük a tanítás során, hogy a tanulók érzékszervi tapasztalatokat gyűjtsenek a világ különböző jelenségeiről.”

dolkodását, miközben a kiteljesedni vágyó érzés- és akaratvilágukat sem tudjuk táplálni. A nyomtatott nagybetűk bevezetése jól illusztrálja azt a tanítási folyamatot, amely az átélés és a cselekvés erőit együtt használva juttatja el a gyerekeket a fogalomalkotásig. Ezáltal a betűket nem csupán intellektuális módon ragadjuk meg, hanem az érzéseket és az akaratot is igénybe vesszük, hogy a betűket, mint izolált jeleket egy alkotó folyamat eredményeként élővé tegyük: a mássalhangzókat a külvilág valamely látható jelenségéhez vagy tárgyához kötjük úgy, hogy a betű formája

fellelhető legyen a tárgy vagy a jelenség – leegyszerűsített – alakjában, és emellett a tárgy szavának első hangja megegyezzen az adott betű hangalakjával; például a torony formája magában hordozza a nagy nyomtatott „T” betűt, miközben a torony szavának első betűje is megegyezhet a „T”-vel. A torony mint fontos motívum megjelenik egy mesében és egy díszes táblarajz formájában is. A betű formáját azután lemozogjuk, a nagy mozgásokon keresztül a kis motoros mozgásokig jutva írjuk le végül a betűt. A gyerekek ezen a tanulási folyamaton keresztül természetes kapcsolatot találnak a betűk és a külvilág között, amely segítségükre van abban, hogy a már jelként használt, a világtól elszakított betűket az érzéseiken keresztül megragadják, a testükkel a mozgáson keresztül átéljék, és összekapcsolják azal, ahonnan ezek a szimbólumok eredetileg származnak.

Nemcsak kisiskoláskorban, hanem később, az ok-okozati, absztrakt, ítéletalkotó gondolkodás megjelenését követően is fontos, hogy a diákok képesek legyenek a cselekvés és az átélés erőit is használni. Azáltal tudjuk megőrizni a világban rejlő „titkokat”, hogy a lehetővé tesszük a tanítás során, hogy a tanulók érzékszervi tapasztalatokat gyűjtsenek a világ különböző jelenségeiről. Így tudnak eljutni a jelenségek lényegéhez, ekkor érzik önmagukat a világhoz tartozónak.

A Waldorf-iskolákban a művészeti tevékenységek, a kézimunka és a kézművesség az intellektuális tárgyakkal egyenrangú helyet kapnak a tantervben. A művészettel való nevelés elsősorban a szociális és érzelmi kompetenciák fejlesztésére ható, minden tanulóra kiterjedő sajátos művészeti tevékenységekkel egyenlő módon és mértékben fejleszti a gyermek intellektuális, érzelmi és cselekvésben megnyilvánuló – gyakorlati – képességeit, így a művészi készségek fejlesztése mellett alkalmas a tanulási és viselkedési problémák kialakulásának megelőzésére, az egészség megőrzésére.

– Előadásodban is említetted: Rudolf Steiner maga is hangsúlyozta, hogy a Waldorf-iskola nem világnézeti, hanem metodológiai iskola, amelyet a gyerek ismeretéből következő módszer különböztet meg a többi iskolától. Úgy gondolom, ezt jó lenne mélyebben kibontani, így talán többen átgonolnák elhamarkodott előítéleteiket...

– Az 1919-ben alapított első Waldorf-iskolának nem volt tanterve. Rudolf Steiner ember- és módszertani felkészítést adott a tanároknak, és egyértelművé tette, hogy a pedagógiai munka alapja az emberismereten alapuló intuitív tanítás. A pedagógia szociális művészet. Rudolf Steiner meghatározása szerint „Erziehungskunst”, nevelő művészet. Ehhez a tevékenységhez, mint minden művésznek, ismernie kell azt az anyagot, amivel dolgozik: a szobrásznak ismernie kell a kövek különböző minőségeit, a festőnek a színek hatásait és harmóniáit, hogy alkotni tudjon. A nevelőnek pedig

„A pedagógusnak egy olyan emberismeretre van szüksége, hogy tudja, milyen képességekkel, fizikai és szellemi-lelki tulajdonságokkal állnak előtte a gyerekek, milyen kérdéseik vannak, amelyekre a tananyagon keresztül tud válaszokat adni.”

azt a legnemesebb anyagot, a gyermeknek kell jól ismernie ahhoz, hogy a tananyagot a megfelelő módszerek alkalmazásával a gyerekek életkori sajátosságait figyelembe véve tudja átadni. Ehhez a pedagógusnak egy olyan emberismeretre van szüksége, hogy tudja, milyen képességekkel, fizikai és szellemi-lelki tulajdonságokkal állnak előtte a gyerekek, milyen kérdéseik vannak, amelyekre a tananyagon keresztül tud válaszokat adni. Ebből a szempontból tekintve a tananyag nem cél vagy öncél, hanem sokkal inkább eszköz, lelki táplálék, amely választ ad a gyerekek lelki kérdéseire.

– Hazáinkban az állami iskolák igen leterhelik (a legtöbbször teljesen fölösleges ismeretekkel) a gyerekeket. Ezzel együtt mégis igen kevesen választják az alternatív iskolákat. Sőt azok körében is, akik ezt megteszik, gyakori a kérdés: hogyan fog „felzárkózni” a gyermek a „normál” iskolák diákjainak szintjére?... A nem gyermekközponitú, az érzelmi intelligenciát és számos, a gyerek fejlődése

szempontjából alapvetően fontos dolgot figyelmen kívül hagyó pedagógia mégis az etalon... Mit tudsz mondani „megnyugtatósképpen” – főként a Waldorf-pedagógiával kapcsolatosan – az aggó-dó szülőknek?

A Waldorf-iskolában nagy hangsúlyt fektetünk a tanulási alapkészségek kialakítására. Törekszünk arra, hogy a kulturális alapkészségek valódi képességgé, kompetenciává váljanak, így ezek megerősítésére megfelelő időt hagyunk. Az írás-olvasási és a számolási képességek kialakítása nálunk 3 évet vesz igénybe. Így az első valódi átjárható csomópont az állami és a Waldorf-oktatás között a 3. osztály végén található. Hasonló átjárható csomópont van a 6. és a 8. osztály végén is. Ezek a hatosztályos és a négyosztályos középiskolák felvételi időpontjai. A Waldorf-diákok – egyéb esetekben is – az iskolaváltások során azonos osztályfokon folytathatják tovább a tanulmányaikat a többségi iskolarendszerben, miközben az intellektuális tudásuk mellett komoly szociális és érzelmi nevelésben is részesülnek. A kreativitás, a szociális kompetencia és az érzelmi biztonság (intelligencia) olyan korszerű képességek, amelyekkel a Waldorf-diákok rendelkeznek az iskolából való kimenetkor. A pesthidegkuti Waldorf-iskolában végzett diákok állami érettségi átlaga az ötfokú értékelési skálán 4-es osztályzat fölötti, a felsőoktatási felvételik aránya pedig 70% körüli. Az országos értékelésekben is jó eredményeink vannak, ezt Nahalka István kutatása is igazolja, amely a középiskolai időszakban az országos kompetenciamérések eredményeit hasonlítja össze. A kutatás célja az volt, hogy megállapítsa, a középiskolába lépést követően milyen pedagógiai hozzáadott értéket képvisel az iskola. Országosan ebben a felmérésben 39. helyen vagyunk, a budapesti gimnáziumok között 6. helyen van az iskolánk. Az objektív, mérhető eredmények mellett a fiatalok tartása, realitásérzéke, ambíciói számomra meggyőzőek.

Az interjú következő, befejező része decemberi lapszámunkban olvasható.

OSZVÁTH JUDIT

A mozgás népszerűsítése

Nyolcvan csapatmérkőzés, 72 óra játékidő – így foglalható össze számokban az erdélyi magyar diákok első ízben, Kolozsváron szervezett sportolimpiája. A térség egyetlen hasonló jellegű sportvetélkedőjén 5 sportágban, 11 versenyszámban mérkőzött meg egymással 22 iskola félezer erdélyi magyar diákja október 16–19. között. „Felkérjük olimpikonjainkat: legyenek zászlóvivői a mozgás népszerűsítésének, tegyék ezt annak érdekében, hogy a következő évtizedekben is beszélhessünk a sport jövőjéről itthon. Köszönettel

Értékesítésének zászlóvivői

tartozunk minden erdélyi származású sportolónak, közéleti szereplőnek, aki vállalta a torna értékeinek tolmácsolását” – értékelte Bodor László, a Kolozsváron szervezett Erdélyi Magyar Középiskolás Sportolimpia elnöke, az RMDSZ programokért felelős ügyvezető elnöke az első ízben szervezett rendezvényt. A vetélkedőn a legtöbb érmet, 15-öt a Kolozs megyei diákok szereztek (8 arany, 3 ezüst, 4 bronz), de a Maros (3 arany, 6 ezüst, 2 bronz) és a Kovászna (1 arany, 2 ezüst, 4 bronz) megyeiek is jól teljesítettek.

FOTÓK: MANASES SÁNDOR

2015. november

Támogatja a minisztérium a nemi életre való felkészítő tanórák bevezetését

Szexuális nevelés mint iskolai tantárgy

Támogatja az egészségügyi minisztérium, hogy a szexuális és egészségügyi nevelést tantárgyként iktassák be a kötelező iskolai tananyagba, miután több mint ötven civil szervezet kérvényezte ezt a szaktárcától szeptemberben. A minisztérium a szervezetek felhívására válaszolva október közepén közölte, fontosnak tartja, hogy a következő

rámutatnak, a szexuális nevelésnek azelőtt kell elkezdődnie, mielőtt a fiatalok elkezdik a szexuális életet: a romániaiak esetében ez átlagosan 15 és fél éves korban történik meg. Az egészségügyi minisztérium által közölt statisztika szerint tavaly 18 600 tizenkilenc évesnél fiatalabb nő született Romániában, közülük 662 még 15 éves sem volt. A fogamzásgátlással kapcsolatos mutatók nem változtak az utóbbi években: a Világbank adataiból kiderült, tízből három romániai nő a 15–49 éves korosztályból soha nem alkalmazott terhességmegelőző módszereket. A szaktárca lényegesnek tartja azt is, hogy más jellegű egészségügyi problémákkal és a nemi úton terjedő betegségekkel kapcsolatban is felvilágosítsák a fiatalokat. „Annak ellenére, hogy sok szervezet, egyesület tiltakozik az ellen, hogy kötelező egészségügyi, szexuális nevelési órák szerepeljenek a tananyagban, a minisztérium úgy látja, az ilyen jellegű felvilágosítás elengedhetetlen. Ugyanakkor a szülőknek is óriási a szerepe abban, hogy megfelelő felvilágosításban részesüljenek a fiatalok” – mutatott rá a szaktárca. A minisztérium illetékesei azt is közölték, egyeztetni fognak a tanügyminisztérium szakembereivel, és hosszú távú stratégiát dolgoznak ki az egészségügyi nevelésre vonatkozóan, amely a közegészség fontos részét képezi. A minisztériumhoz a Nemi Egyenlőség Koalíció és a Szex Versus Gólya Egyesület kezdeményezésére intézett felhívást többek közt az Országos Diáktanács (CNE), a Romániai Ifjúsági Tanács (CNE), az Egyetemi Hallgatók Szervezeteinek Országos Szövetsége (ANOSR). Az ortodox egyház is reagált a civil szervezetek kezdeményezésére: még szeptember végén szórólapokat és plakátokat kezdett terjesztetni az Ifjú Ortodoxia Egyesület, ezeken a világi szexuális nevelést szembeállították a „morális, keresztény neveléssel”. A felhívásokban az szerepel, hogy a vallásos nevelés az „életre nevel”, és olyan értékeken alapszik, mint a szüzesség,

„A kíváncsiság természetes, és a gyerekeknél nem viszszafojtani kellene, hanem helyes irányba terelni. Véleményem szerint minden tanítónő, osztályfőnök tarthatna szexuális felvilágosítást az iskolában, ehhez viszont előzetes képzésben kellene részesülniük.”

családalapítás, míg a fogamzásgátlás „az isteni teremtető erő aláaknázása”.

Már az óvodában kellene kezdeni

„Óriási előrelépés lenne, ha az iskolákban kötelezővé tennék az egészségügyi és szexuális nevelést. A gyerekeknek nagyon nagy szükségük van erre, hiszen a szülők és a pedagógusok egymásra mutatnak, hogy kire háruljon a felvilágosítás feladata. A fiatalok körében nagyon nagy a tudatlanság, zűrzavar uralkodik a fejükben a témával kapcsolatban” – mondta el Baxter-Dáné Gabriella, a Kolozsvári Református Kollégium iskolapszichológusa. A szakember rendkívül fontosnak tartja, hogy a gyerekek életkorukhoz igazított és megfelelő minőségű szexuális és egészségügyi nevelésben részesüljenek. „Már az óvodában el kellene kezdeni az ilyen jellegű oktatást, nemcsak azért, hogy a kicsik megismerjék a testhigiénia szabályait, hanem a bántalmazás, agresszió, a gyerekekkel való szexuális visszaélések elkerülése miatt is. Ki nyúlhat hozzám, milyen érintést engedhetek meg másoknak, mikor mondjak nemet a hozzám közeledő felnőttnek: ezt már pár éves korban meg kellene tanítani a kicsiknek. Előkészítő-elsős gyerekek tanítónői fordulnak hozzám, mert pornográf tartalmakat rajzolnak, nézegetnek a kicsik az iskolában” – fejtette ki a szakember. Mint mondta, manapság sok elemista

• **Baxter-Dáné Gabriella:** „Nem kommunikálnak eleget a szülők és a gyerekek.”

generációk egészségügyi nevelésben részesüljenek, hiszen ez nagymértékben hozzájárul ahhoz, hogy a jövőben egészséges életmódot folytatnak-e.

Elengedhetetlen a szexuális felvilágosítás

A szaktárca illetékesei úgy nyilatkoztak, rendkívül fontos a szexuális felvilágosítás az iskolákban, hiszen az Európai Unióban továbbra is Románia vezet a nem kívánt tinédzserkori terhességek arányát illetően, nálunk esik teherbe a legtöbb 15 évesnél fiatalabb lány. Statisztikák szerint háromszor nagyobb a kiskorú terhesek aránya Romániában, mint az európai átlag. A civil szervezetek nyílt levelükben

• **Honnan tájékozódik a gyerek?** Az egészségügyi minisztérium szerint kötelezővé kell tenni az egészségügyi nevelést és szexuális felvilágosítást

is használ okostelefont, hozzájutnak az internethez, és kontrollálatlan tartalmakat nézegetnek szabadon. „A kíváncsiság természetes, és a gyerekek-nél nem visszafojtani kellene, hanem helyes irányba terelni. Véleményem szerint minden tanítónő, osztályfőnök tarthatna szexuális felvilágosítást az iskolában, ehhez viszont előzetes kép-

rek kérte tőlem, hogy a nemi életről beszéljessünk” – mutatott rá a szakember. Vélekedése szerint a romániai gyerekek, fiatalok nagyon nagy hányadának azért is részesülnie kellene szexuális nevelésben, mert az ortodox egyház széles körű ellenpropagandát folytat a felvilágosítás ellen.

Vallási szervezetek tiltakoznak

A tiltakozók októberben nyílt levelet küldtek az oktatási és egészségügyi minisztériumnak, állásfoglalásukban az áll, meg szeretnék akadályozni, hogy a diákokat szexuális nevelésben részesítsék az iskolákban. Indoklásuk szerint a szexuális felvilágosítás nem családi életre, hanem a testi gyönyörök kockázatok nélküli élvezetére neveli a fiatalokat. Úgy vélik, hogy a szexuális felvilágosítást a családokra kell bízni, és a családi életre kell felkészíteni a gyerekeket. „Annak ellenére, hogy sok szervezet, egyesület tiltakozik az ellen, hogy kötelező egészségügyi, szexuális nevelési órák szerepeljenek a tananyagban, a minisztérium úgy látja, az ilyen jellegű felvilágosítás elengedhetetlen. Ugyanakkor a szülőknek is óriási a szerepe abban, hogy megfelelő felvilágosításban részesüljenek a fiatalok” – mutatott rá korábban a szaktárca.

„A gyerekeknek nagyon nagy szükségük van erre, hiszen a szülők és a pedagógusok egymásra mutogatnak, hogy kire háruljon a felvilágosítás feladata. A fiatalok körében nagyon nagy a tudatlanság, zűrzavar uralkodik a fejükben a témával kapcsolatban.”

zésben kellene részesülniük” – vélekedett Baxter-Dáné Gabriella. Arra is kitért, hogy a mai gyerekek és szülők a rohanó életmód miatt nem kommunikálnak eleget és megfelelően, a legtöbb családban nem beszélnek a szexuális dolgokról, emiatt is fontos az iskolai felvilágosítás. „Kilencedikes szakiskolás fiúosztálynak tartott pszichológiaórán is kiderült nemrég, mennyire nagy szükség van erre. 27-ből 25 gye-

Mikorra kell időzíteni a felvilágosítást?

A kötelező iskolai felvilágosítás rendszerét a legtöbb nyugat-európai országban már a 20. század közepén bevezették. A folyamat az 1920-as években kezdődött, szoros összefüggésben a tudományos világnézet terjedésével és a vallásos erkölcs visszaszorulásával. Magyarországon például még pár évtizede is azon a véleményen volt a szakemberek többsége, hogy ezt a kérdést jobb lenne inkább az osztályterem falain kívül lerendezni. Az időzítés kérdését számos vizsgálat feszegeti, a legtöbb egyszerű igényfelmérésen alapul. Nyugat-Európában nemrég a diákok 80 százaléka nyilatkozott úgy, hogy szeretne az iskolában hallani a nemiségről, bár a többségük a realitást tekintve megkésztetnek érez minden próbálkozást, mondván, mire a kérdés előkerül, már minden apró részlettel tisztában vannak. Szüleik ezzel szemben úgy vélik, hogy a szexuális felvilágosítást nem lehet elég későn elkezdni – olvasható a *Magyar Narancs* című lapban. Magyarországon a diákokat iskolai pályafutásuk során egymás után többször is felvilágosítják. A nemzeti alaptanterv a pszichoszexuális fejlődés fázisaihoz igazodva először az egészségtanmodulban vezeti be a témát a 12-13 évesek számára, majd biológiaórán is tanulják a nemi szervek felépítését 14 éves kor körül. A középiskolában második táján ismét szó esik a szexualitásról, de ekkor már a nem kívánt terhességen és a nemi betegségek elleni védekezésen van a hangsúly.

A fiatalok azonban szeretnének korábban értesülni a valóságról: mintegy ötven százalékuk már 12 éves kor előtt időse-rűnek tartaná a felvilágosítást, és csupán 8 százalékuk várna ezzel a tizennegyedik születésnapjáig. Ilyenkor azonban feltehetőleg a tudományos érdeklődés fűti őket, hiszen egy 2001-es felmérés tanúsága szerint a magyarok átlagosan 17 évesen kezdenek nemi életet élni, bár ez az adat iskolatípusonként jelentős eltéréseket mutat. Míg például a 16 éves gimnazistáknak 27 százaléka van túl a nagy eseményen, addig a szakiskolások között ez az arány már 57 százalék. Ami nem sokban tér el az általános tapasztalatoktól, miszerint minél tovább tanul valaki, annál későbbi időpontban valószínűsíthető a magánélet kiépülése.

KISS JUDIT

Az előkészítő osztály oktatásának kulcsszava a türelem és a jókedv

„A gyerekeket rá kell vezetni arra, hogy ne csak önmagukkal törődjenek”

Veress Erzsébet a marosvásárhelyi Dr. Bernády György Általános Iskola tanítónője, akinek most éppen egy előkészítő osztálya van, összesen 27 kisgyerekekkel. Vakációban kértem fel a beszélgetésre, kissé szabadkozók is: „nagyon szeretem a foglalkozásomat, de most valahogy nem vagyok felkészülve egy interjúra” – mondja. Merthogy a pedagógusoknak is szükségük van a pihenésre, a feltöltődésre, hogy mikor lejár a vakáció, újból teljes energiájukkal végezhesék feladatukat. Milyen az előkészítő osztály, miért fontos? – érdeklődöm, miután megbeszéljük, hogy a pozitívumokra összpontosítunk, hiszen mielőtt

rek odaérik, hogy a két-három évnyi óvodai foglalkozás eredménye kezdene látszani, iskolába megy, tehát a sikert, az eredményt nem az óvónő, hanem a tanítónő aratja le. Természetesen ez csak félig-meddig helytálló, hiszen a tanítónak is sokat kell dolgoznia a gyerekekkel. A legfontosabb cél az iskola megszerettetése. Ezt sikerült is elérni, a gyerekek örömmel járnak iskolába. Mi előzte meg az iskolakezdést – érdeklődöm Erzsikétől, merthogy így szólítják, nekem is így mutatkozik be. „Tavasszal nyílt napot tartottunk, gyerekek jöttek a szüleikkel, bemutattam az osztálytermet, ahová jární fognak. Ismertettem

a polgármesteri hivatal, és a szülők is besegítettek, hogy kellemes, otthonos osztályterembe járjanak kicsinyeik.

Minden játékos formában történik

A hatéves eljön és ismerkedik az iskolával, annak szabályaival, de nincs jegy, nincs felmérő, minden játékos formában történik, a tanulás, a különböző ismeretek elsajátítása. „Mindennap van valamilyen meglepetés, ami által tanulnak valamit a gyerekek” – tudom meg, és ezt a „meglepetést” minden nap nagyon várják, örömmel fogadják. Minden napra jut valami, fokozatosan, hogy ne terhelje le a gyerekeket az iskola. A szabályokat is egyenként sajátítják el, egyszerre egyet, azt gyakorolják két-három napig, vagy akár egy hétig is, és miután megértették, megtanulták, következhet az újabb szabály. „Azért is jó az előkészítő osztály, mert egy egész évre terjesztették ki mindazt, amit korábban az első osztály legelején kellett megtanítani a pedagógusnak. Nincs stressz, nem kell sietni, nyugalom van és sok-sok türelem, ismétlés. Számokat tanulnak írni és felismerni, ezen kívül a nagy nyomtatott betűkkel is megismerkednek, ami például óriási sikerélményt jelent számukra, olvasni még nem tanulnak” – mesélte a tanítónő. Hozzátette, van egy Medvecukornak nevezett munkafüzetsomag, amely magában foglalja a tananyagot, matematikát, anyanyelvet, személyiségfejlesztést, játékos gyakorlatokat minden tevékenységhez, ez segítséget nyújt a játékos tanításhoz. „Ha szükséges, sokszor elmagyarázok valamit, ami nem baj, a lényeg az, hogy értse meg az a gyerek” – mondja a tanítónő, aki azt szokta mondani tanítványainak, hogy olyat nem tanít, amit ne tudnának megtanulni. Kölcsönös segítségen alapszik minden, türelmen, szereteten. „Segítünk egymásnak, legyen szó játékról vagy akár a cipőfűző megkötéséről” – teszi hozzá. A gyerekeket rá kell vezetni arra, hogy ne csak önmagukkal törődjenek, de segítsenek társaiknak,

Fotók • TÓTH ORSOLYA

• „Mindennap van meglepetés, amiből tanulnak valamit a gyerekek.”

megkezdődött volna a tanév, ő is arra koncentrált, hogy jól fog sikerülni, minden a legjobb lesz. És valóban így is lett.

A sikert a tanítónő aratja le

„Azt mondják viccesen, hogy mi tanítók, ellopjuk az óvodából a sikerélményt” – mondja, majd meg is magyarázza, hogy mit jelent ez: mire a kisgye-

a programomat, a módszeremet, azt, hogy miként foglalkozom majd velük, milyen segédeszközöket használok” – sorolta a tanítónő az első találkozás, az első lépés mikéntjeit. A második lépést a júniusi szülőértekezlet jelentette, ahová valamennyi szülő eljött, megbeszéltek a szeptemberi tanévkezdést, azt, hogy mit tesz az iskola, mit tesz

figyeljenek egymásra is. Ezt szolgálja az a gyakorlat is, hogy kéthetente cserélődnek a padtársak, hogy ne alakulhassanak ki kizáró jellegű közösségek, mindenki mindenkivel ismerkedjen, barátkozzon, jöjjön rá, hogy „nem is olyan rossz” ez vagy az a gyerek.

Ne a szülő végezze a gyerek feladatát

Az iskola első esztendejében, ami tulajdonképpen csak előkészíti a gyereket a továbbiakra, önállóságot tanulnak a kicsik. „Nem az a cél, hogy mindent a szülő vagy a tanító végezzen el, hanem, hogy a gyerek tanuljon önállóságot, tanuljon meg alkalmazkodni” – mondja Erzsike. Egy példát is elmesél: az első időben az öltözködés félórába is beletelt. Kabátot venni, begombolni, táskát feltenni a hátra – bonyolult feladat volt a kicsik számára, de segítséggel, türelemmel sikerült megtanulniuk egyedül is felöltözni, ma már ez tíz percnél nem vesz fel több időt. Mint mondta, megtörtént, hogy a szülő akart kipakolni a táskából, a tolltartót kitenni a padra, holott azt a gyerek is el tudja végezni, csak hagyni kell. „Sok szülő ott téved nagyot a gyerekével kapcsolatban, hogy nem hagyja önállósulni, elvégzi a teendőket helyette, öltözteti, bepakol, kipakol a táskából, holott türelemmel rávezethetné a gyereket, hogy mindazt ő végezze el, hiszen képes rá, csak hagyni kell, hogy kibontakozzon” – mondta a pedagógus.

A gyerek is igényli a szabályokat

Az előkészítőben nem adnak jegyet, nincs minősítés, a munkát piros ponttal jutalmazták. Egy feladatot közösen végeznek el, majd a másodikat, harmadikat, ha valamit önállóan is el tud végezni a gyerek, piros pontot kap. De olyan nincs, hogy egyetlen piros pontot sem kap valaki. A pedagógus addig gyakorol vele, addig magyaráz neki, amíg a gyerek megérti, és egyedül is meg tudja oldani a feladatot. Hogy ne váljon megszokottá, egyhangúvá a piros pont, azt találta ki a tanító néni, hogy tíz pont után jár egy piros szívecske. Ez újabb ösztönzés a munkára, az önállóságra és az iskolaérett gyerekek kialakul az igénye a szabályok iránt. Továbbra is szeret játszani, mint az óvodában, de szüksége van azokra a szabályokra, amelyek rendszerezik az idejét. Az óvodában több a játék, az iskolában is, de itt megmagyarázzák,

hogy miért fontos, amit épp csinálnak, miért kell tudni, és hogy azt mindenki képes megtanulni. „Így a gyerekekkel sokkal könnyebb lesz első osztályban, mert valóban felkészültek lesznek az

kezik az iskola, ami még érdekesebb, még jobb lesz, sok barátja lesz ott is, az óvó néni helyett pedig tanítónő foglalkozik velük” – magyarázta az anyuka, akinek kislánya az ovisévek alatt

• „Óvodában és iskolában is nagyon fontos a szeretet, odafigyelés.”

igazi iskolára” – mutatott rá a tanítónő. Az előkészítő osztályban is reggel 8-kor kezdődik a foglalkozás, és déli 12-ig tart. Hetente két testnevelésórájuk van, egy angol, anyanyelvű és román nyelvű kommunikáció, zene és mozgás, matematika és környezetismeret, vallásóra. És ami nagyon fontos: az oktatás kulcsszavai: türelem, jókedv, következetesség, kis lépésekben haladni, egyensúly, mértékletesség, tudatosság, sok-sok szeretet és mosoly, kölcsönösen adni és kapni.

Iskolába járni csodálatos

„Nem akarok karatéra járni, nem akarok úszni járni, én csak iskolába akarok járni” – mondja az egyik kis tanítvány, míg egy másik így erősíti meg ezt: jó volt az óvodában is, de az iskolában sokkal jobb. Renáta minden reggel boldogan ébred, az első mondata az, hogy megyünk az iskolába – meséli az édesanyja, akitől megtudjuk, hogy az óvodával sem voltak gondok, oda is szívesen járt a kislány, de most az iskolát egyenesen „imádja”. Soha nem fáradt, nem álmos reggel, mosolyogva öltözik, és vidáman igyekszik édesanyjával az iskolába. „Természetes folyamatnak tartottuk, nem féltünk sem attól, hogy milyen lesz, vagy hogy esetleg nehezebb lesz az iskola. Arról beszélgettünk Renátával, hogy az óvoda után követ-

„megtanult minden megtanulhatót az óvodában”, megértett már arra, hogy „feljebb lépjen egyet”.

A „nagyok” várják az iskolát

Turza Tünde Júlia, a marosvásárhelyi Kerekerdő óvoda óvónője arról számolt be, hogy a „nagyok” már várják, hogy iskolába menjenek, az iskola ugyanis „tuti” bizonyítéka annak, hogy ők már nagyok. Aztán ahogy közeledik a nagy nap, az elválás az óvó nénitől, a megszokott, biztonságos „kuckótól”, a pajtásoktól, el-elbizonytalanodnak, kezdenek szorongani, hiszen nem ismerik az iskolát, a tanítónőt. Ez természetes folyamat, hiszen a megszokottat el kell hagyniuk és elindulnak valai új, eddig ismeretlen irányába. „Az utolsó hónapokban elvisszük őket, együtt megnézzük az iskolát. Ott legtöbbször ismernek valakit, kerül egy testvér, egy nagyobb barát, és már nem tűnik olyan idegennek és félelmetesnek” – magyarázta az óvónő, hozzátéve, hogy mostanában már az iskolák is szerveznek úgynevezett ismerkedős napokat, ami szintén hozzájárul ahhoz, hogy a gyerekek ne szorongva fogadják az új életformát.

ANTAL ERIKA

Lépegetünk az iskola felé

„Azt hiszem, az iskola minden ember életét megváltoztatja” – mondta a lányom nagyon komolyan, amikor az első iskolai nap a tanévnyitóra igyekeztünk. Azzal a meggyőződéssel lépegetett mellettem, hogy ő már nagylány, nem óvodás, és bár még nem tudta, mi is fog történni pontosan, érezte ő is, hogy most valami változás áll be az életébe. Erősítette ezt benne az is, hogy a nyár folyamán ismerősök, barátok úton-útfélen az iskoláról érdeklődtek, amikor találkoztunk. „Iskolás leszel? Az nagy dolog” – hangzott el gyakran, és követte ezt számtalan jó tanács és jókívánság. Szeptember elején aztán elindultunk, hogy szétnézzünk a papírzületekben, és noha hallottam nagyobb gyerekes anyukáktól, hogy fölösleges bevásárolni füzetekből mindaddig, amíg el

„Elnéztem a sok tanszert, a mindenféle színű és mintás kelléket, és eszembe jutottak a régi sötétkék és lila színű műanyag füzetborítók. Amelyek sehogy sem találtak a füzet-re, az aragáz fölött kellett nyújtani őket, hogy valahogy rá lehessen húzni.”

nem kezdődik az iskola, mert a tanító néni majd úgyis megmondja, hogy hány darab és milyen típusú kell, azért ezt-azt csak vásároltunk. Iskolástáska mindenképp kellett és tolltartó is, azt közösen választottuk ki, jégvarázsos, mert most az a menő rajzfilm, és nagy kedvence a lányomnak is. Elnéztem a sok tanszert, a mindenféle színű és mintás kelléket, és eszembe jutottak a régi sötétkék és lila színű műanyag füzetborítók. Amelyek sehogy sem találtak a füzet-re, az aragáz fölött kellett nyújtani őket, hogy valahogy rá lehessen húzni. Ma már mindenfélét lehet kapni, csak a szülő pénztárcája szab határt. A nagyobb gyerekek anyukái már tapasztaltan léptek oda egyik-másik polchoz, pontosan tudták, hogy

kockás füzetből mennyit, mekkorát kell vásárolni. Egymás között beszélgetve elhangzik, átlagban háromszáz-négyszáz lejt költenek az iskolakezdéskor szükséges tanszerekre, új tréningre, mert a gyermek a nyáron megnőtt, kinőtte mindenét. Aztán menet közben még vesznek, ami kell. A „magyar pénz” is nagy segítség szokott lenni ilyenkor – hallom. Lépegetünk tehát az iskola felé, szép őszi nap van. A csikszeredai József Attila Általános Iskola udvarán már gyülekeznek az iskolások, szülők, tanárok. Találkozunk a tanító nénivel. „Máté Zsuzsanna vagyok, Zsuzsa tanci” – mondja mosolyogva a lányomnak és megsimogatja. Én elengedem a kezét, ő kézen fogja. Sorba rendeződnek az előkészítő osztályosok, így vonulnak be a sportpályára, ahol a tanévnyitó ünnepséget tartják, különös figyelmet fordítva a legkisebbekre. A nyolcadikosok „virágkapuján” haladnak át, majd név szerint köszöntik őket. Állok ott a többi szülővel, azon kapom magam, hogy én is szipogok. A tanévnyitó végén lufikat eregetnek fel, szól a zene. Felvonulunk az osztályba, ahol öt éven keresztül csorgatják majd bele a tudományt a kis nebulók fejébe: szépen berendezett, barátságos terem.

Másnap aztán korán kelünk és harmadnap is, és utána minden reggel. Ehhez este korai lefekvés, pontos program és annak betartása kell: fürdés, vacsora, esti mese, legkésőbb kilenc órákor alvás. Reggel tízórai-pakolás, tea, alma, időben elérni, mert még át kell öltözni, külön benti cipőt kellett bevinni. Tizenkettőkor, egy órákor, még jóval kicsengetés előtt már ott gyülekezünk a többi szülővel az iskola udvarán, várva, hogy jöjjön ki az osztály. Egy hét után rájövök, a lányom talán jobban fel volt készülve az iskolakezdésre, mint én. Aztán persze szépen kialakul, megszokom én is az új programot, tennivalókat: kitalálom, hogy milyen tízórait vigyen, hogy változatos is legyen, hogy pontosan hány órákor kell kelni, hogy nyugodtan elkészüljünk, és ne legyen rohanós a reggel, hogy a délutáni programot, hogyan szervezzem le. Kívülről tudom már az órarendet, azt, hogy mikor kell tornafelszerelést pakolni, rutinosan

húzom fel már a lányomra a korcsolyát, mert a hétfő reggel a jégpályán kezdődik. Itt minden előkészítő gyerek ingyen korcsolyázhat, oktatás is van, programszerűen be vannak osztva az iskolák, osztályok, hogy ki mikor használhatja a pályát – ingyen.

„Állok ott a többi szülővel, azon kapom magam, hogy én is szipogok. A tanévnyitó végén lufikat eregetnek fel, szól a zene. Felvonulunk az osztályba, ahol öt éven keresztül csorgatják majd bele a tudományt a kis nebulók fejébe: szépen berendezett, barátságos terem.”

Harmadik osztálytól aztán úszni viszik őket, így negyedik osztály végére minden gyerek megtanul korcsolyázni és úszni. Délben hazafelé menet a lányom az aznapi élményeit sorolja, mert élmény számára minden nap. Az osztálytársairól mesél, a tanciról, érzem azt, hogy tudnak egymás nyelvén beszélni, bíznak egymásban. És bár nincs délutánra még házi feladat, a lányom kérésére esténként el kell ismételjük az aznap tanult román szavakat, összeadunk számokat, kivonunk, vagy éppen az újonnan megismert mesét, mondókát mondja el vacsora közben. Eltelik a szeptember, el október, és már túl vagyunk egy vakáción is. Ismét kezdődik a korai felkelés, a pontos napi program betartása. De azt látom, hogy a lányom jól van, sokat tanul és változik, szeret iskolába járni, mert olyan az ottani légkör, a gyerekekhez való hozzáállás. És ez a legfontosabb, hogy szívesen megy, játékosan tanul, és jól érzi magát – jut eszembe, amint a ködös novemberi csiki reggelen lépegetünk az iskola felé.

PÉTER BEÁTA

Király András államtitkár szerint szakoktatással csábíthatók vissza a román iskolát választó középiskolások

„Gyerekcipőben” a magyar szakképzés

Útkeresési szakaszában van jelenleg a romániai magyar tan-nyelvű szakoktatás, hívta fel a figyelmet Király András oktatási államtitkár A romániai magyar nyelvű szakképzés jövőképe című csíkszeredai szakmai konferencián. A Romániai Magyar Pedagógusok Szövetsége (RMPSZ) szervezte november 8-ai rendezvényen felszólaló szakpolitikus részletesen felvázolta a magyar nyelvű oktatás helyzetét, kifejtve: napjainkban az elemi és gimnáziumi magyar nyelvű oktatás 60 százaléka ösz-szevont formában zajlik. Az oktatási tárca 2015–2020 közötti stratégiáját ismertetve elmondta: ennek három fontos eleme az élethosszig tartó tanulás, az iskolakerülés csökkentése, va-lamint a szakoktatás fellendítése. „Annak érdekében, hogy a stratégia ne maradjon csupán a romániai magyar oktatás örökös szép álma, konkrét lépéseket kell tenni. Ezek elérésé-ben az RMPSZ-nek is szorosan együtt kell működnie a romá-niai magyar politikummal, az oktatásszervezőkkel, az állam-titkári kabinetten keresztül egészen a mindennapos munkát kifejtő pedagógusokig. A jövő megtervezése csupán a fentebb felsorolt intézmények és személyek hatékony és közös mun-kájával valósulhat meg” – érvelt Király András.

Az oktatási államtitkár további jelzésértékű folyama-tokra hívta fel a figyelmet, mint például a román nyelvű középiskolai képzés választása. „Ha összevetjük a magyar tagozaton végzett nyolcadik osztályos tanulók létszámát a magyar gimnáziumokba beiratkozottakéval, szomorúan állapíthatjuk meg, hogy a magyar diákok jelentős része – számokban mérve országos szinten közel 1500 fő – már nem magyar nyelven folytatja tanulmányait. A szakokta-tás fellendítése javíthatna ezen a helyzeten” – állapította meg az államtitkár. Mint mondta, a magyar tagozaton ta-nuló kilencedik osztályos diákok 24 százaléka választotta a 2013-ban újraindított, hároméves szakoktatást. „A hatály-ban lévő rendeletek 17 különböző szakirány választását teszik lehetővé, és 131 szakképesítést irányoznak elő” – tette hozzá Király András.

Burus Siklódi Botond, az RMPSZ elnöke arra hívta fel a figyelmet, hogy az iskola önmagában nem tud kialakítani sikeres magyar szakképzést, ehhez – közös társadalmi ügy-ről lévén szó – a gazdasági szereplők és az önkormányzatok szerepvállalására is szükség van.

Sok iskolának nincs tűzvédelmi engedélye

A 19 ezer romániai tanintézetnek mind-össze 7 százaléka rendelkezik tűzvédelmi engedéllyel, ez mintegy 1300 iskolát és óvodát jelent – jelentette be november elején Sorin Cîmpeanu ügyvivő minisz-terelnök, volt oktatási tárcavezető. Az ideiglenes kormányfő egy napra rá kor-rigálta bejelentését, rámutatva, hogy újabb 4000 iskola igényelte a jóváha-gyást. Elmondta, első nyilatkozatát kö-vetően a helyi önkormányzatok és tanfe-lügyelőségek mozgósították a tanintéze-tek, amelyek előkeresték az engedélyt, és regisztrálták azt a közös adatbázis-ban. Arra is kitért, hogy a tűzvédelmi engedélyeztetési eljárás „nem egyszerű, nem gyors és nem is olcsó”. Kifejtette: a jóváhagyási euróba is kerülhet, illetve legalább fél évbe, de akár 12 hónapba is beletelhet – az ingatlan nagyságától és bonyolultságától függően. „Most az is-kolákról van szó, de a kórházakban sem jobb a helyzet. Figyelmesen ellenőrizni fogjuk a jogszabályokat, ezt követően pe-dig minden állami intézményben ellen-őrizzük, hogy mennyire van bebiztosítva

földrengés, tűzvész vagy robbanás ellen. Az elmúlt 25 évben nem fordítottak elég figyelmet ezekre a dolgokra” – fogalma-zott Sorin Cîmpeanu.

Az illetékesek szerint egyébként a tűz-védelmi engedély hiánya nem jelenti azt, hogy a diákok nem lennének biztonság-ban az iskolapadban, a tűzoltóság ugyan-is rendszeresen ellenőrzi az iskolákat, és a pedagógusok számára is szerveznek felkészítőket. Marius Tolvaj, a Kovászna megyei katasztrófavédelmi felügyelőség (ISU) szóvivője elmondta: évente kétszer ellenőrzik a tanintézeteket, a pedagógu-soknak, alkalmazottaknak pedig tűzvéd-elmi kiűritési gyakorlatokat is tartanak. Mint kiderült, Kovászna megye 244 tanintézete közül 24 rendelkezik az en-gedéllyel, 12 esetben pedig folyamatban van ennek kibocsátása.

Kiss Imre Kovászna megyei főtanfel-ügyelő szerint a helyzet azért is bonyolult, mert az engedélyt nem a tanintézetre, hanem az épületre kell kérni, így ha az iskola több ingatlanban működik, mind-egyikre külön jóváhagyás szükséges. „Az engedély hiánya nem jelenti azt, hogy a

gyerekek veszélyben vannak. Képzeljünk el egy falusi iskolát, ahol nincs ugyan tűzcsap, de a két-három osztályterem-ből az épület két kijáratán keresztül egy-szerűen és gyorsan ki lehet menekíteni a diákokat” – mondta a főtanfelügyelő. Király András oktatási államtitkár sze-rint a szaktárca nem tehető felelőssé az ügyben, ez ugyanis nem tehet egyebet, minthogy figyelmezteti a tanintézeteket, hogy be kell szerezniük az engedélyt. Szerinte ebben a kérdésben a helyi ön-kormányzatok a felelősek, hiszen 2012 őszétől az ő hatáskörükbe tartozik a tanintézetek infrastrukturális fejlesz-tése, működtetése. Ezzel egy időben az RMDSZ nőszervezete a Közigazgatási és Regionális Fejlesztési Minisztériumhoz intézett felhívásában uniós forrásokat kért az oktatási intézmények tűzvédelmi biztonságára. A nőszervezet emlékeztet, hogy a 2014–2020 közötti Regionális Operatív Program szerint Románia 8,25 milliárd eurót hívhat le az Európai Regionális Fejlesztési Alapon keresztül a strukturális és fejlesztési alapokból.

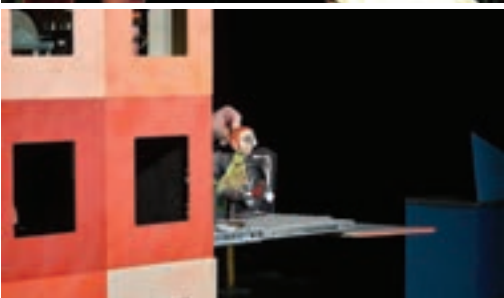
P. M.

A Fux Feszt margójára, avagy a bábszínházi előadások nevelő értéke

Nagyváradon szervezték október 5–10. között a II. Erdélyi Magyar Hivatásos Bábszínházak Fesztiválját, a Fux Fesztet. A rendezvényen bemutatkozhattak a hivatásos erdélyi magyar bábtársulatok, és megismerkedhettek egymás munkájával is. A hat erdélyi ma-

Zsigmond Andrea kritikus, Sardar Tagirovsky rendező, színész, bábszínész és Horányi László színész. Újdonság volt idén, hogy pedagóguszsűri is értékelt az előadásokat: dr. Pető Csilla tanfelügyelő, Farkas Tünde, az Orsolya-óvoda igazgatója, és jó-

hol pedig tehetetlen döbbenet érzése fogott el, és kétségek születtek bennem nevelő hatásukkal kapcsolatban. Megfordult a fejemben, hogy az előadások egy része a gyermekeket kísérő felnőttek számára sokkal szórakoztatóbb és érthetőbb, mint a célközönség számára. Egyik ilyen előadás például olyan tipikus családi veszekedést mutatott be (szinte az egész produkció erről szólt) anya és apa között, amellyel mi is gyakran találkozhatunk a hétköznapi életben. A legnagyobb döbbenetet mégis inkább a befejezés okozta: a szülők közti feszültség okára fény derül, a tündér, aki a fiatalok „szálait” annak idején összekötötte, épp akkor figyelmetlen volt, és elnézte a neveket a papírján. De „szerencsére” tisztázódik a helyzet, és a szülők egymástól könnyedén elválva végül megtalálják nekik rendeltetett párjukat, és boldogan élnek, jó barátságban mind a négyen együtt az elégedett kisfiúval. Mi, zsűrizők még magunhoz sem tértünk a döbbenetből, amikor felháborodott anyuka viharzott ki a nézőtérrel maga után vonszolva három kisgyereket. Hangot is adott véleményének, majd bizalmatlanul érdeklődött a következő előadásról, milyen lesz, miről fog szólni, elhozhatja-e egyáltalán a gyerekeit. Bevallom, mi is heves tanakodásba kezdtünk arról, hogy mennyire jó vagy inkább nem jó ilyen előadást végignéznie egy gyereknek. Aki olyan családban él, ahol mindennaposak a veszekedések, állandó a feszültség, az számára bántó lehet, ha még a bábszínházban is ezt kell látnia. Vagy épp ez segít neki abban, hogy feldolgozza a saját belső konfliktusait? A darabban a szülők összeférhetlensége elbátortellizált, ugyanakkor a válás is semmiségnek tűnik. Ez lenne a helyes értékrend, ami utat mutat gyermekeinknek?

• Nagyváradon várta a közönséget a II. Erdélyi Magyar Hivatásos Bábszínházak Fesztiválja

gyar hivatásos bábtársulat – a nagyváradi Lilliput Társulat, a kolozsvári Puck Bábszínház, a szatmárnémeti Brighella Bábszínház, a sepsiszentgyörgyi Cimborák Bábszínház, a marosvásárhelyi Ariel Ifjúsági és Gyermekszínház, és a temesvári Csiky Gergely Állami Magyar Színház – mellett jelen volt a Marosvásárhelyi Művészeti Egyetem is. Magyarországról a Budapest Bábszínház, a debreceni Vojtina, a nyírbátori Szárnyas Sárkányok, a kaposvári BábSzinTér és a kecskeméti Ciróka Bábszínház hozta el egy-egy előadását.

Gyermekek is zsűriztek

A rendezvénynek volt egy versenyprogramja és egy versenyen kívüli programja is. A szakmai zsűri tagjai: Kozsik Ildikó bábszínész, teatrológus,

magam, Veszprémi Emőke tanítónő. Ugyanakkor gyerekzsűri is alakult: egy nyolc-, egy tizenegy és egy tizenhat éves, pályázat útján kiválasztott gyerekből. A zsűri hat előadást értékelt. Nagy megtiszteltetésnek, ugyanakkor hatalmas felelősségnek is tartottam az előadások nevelői hatásának értékelését. Felnőtt nézőként nagyon élveztem valamennyit, tanítóként viszont nem mondhatom el ugyanezt.

Semmiségnek tűnő válás a színpadon

A hat előadás mindegyike más-más megítélést váltott ki belőlem. Hol magával ragadott az elismerő hála érzése valamely előadás kapcsán, amiért lelkes, kreatív társulatokat láthatok, akik színesítik, kiegészítik munkánkat,

Kinek is szóljon a bábelőadás?

Újabb nagy dilemmám egy másik előadással kapcsolatban merült fel: szerencsés vagy inkább ésszerű-e, hogy a 12 éven felülieknek szóló előadás bábos legyen. Kíváncsian figyeltem a gyereknezők viselkedését: a legki-

sebbeket lekötötte, a tizenévesek viszont unták, olykor megmosolyogták. A téma ellenben túl mély és elvont ahhoz, hogy a kisebbek megértsék. Mi, pedagógusok mindhárman egyetértettünk abban, hogy a bábelőadás műfaja leginkább az óvodás- és kisiskoláskorúakat ragadja magával.

„Aki olyan családban él, ahol mindennaposak a veszekedések, állandó feszültség van, az számára bántó lehet, ha még a bábszínházban is ezt kell látnia. Vagy épp ez segít neki abban, hogy feldolgozza a saját belső konfliktusait?”

Már negyedik osztályban tapasztaljuk, hogy lankad a diákok ezirányú érdeklődése, tizenévesekhez pedig a nekik szóló nagyszínpadi vagy stúdiószínházi gyerekelőadás áll közelebb. Természetesen gyönyörű előadásokat is láthattunk, felejthetetlen élmény számomra a Kányádi Sándor verseit bemutató darab, amely a költő gyerekkorának élményeiből merítkezett, az akkori falusi környezetet, a szélföldi népszokások bölcsőjét mutatta be. Ez az előadás a népzene és néptánc elemeit alkalmazta, nagyon szépen összefűzve a legismertebb gyermekversekkel. Kétségtelen, hogy művésziileg, szakmailag nagyon jól felépített, ötletes, kreatív előadás volt valamennyi, a szakmai díjat jogosan kiérdemelve. Pedagógusként viszont úgy vélem, a gyerekelőadások célja a klasszikus és kortárs irodalmi művek megismertetése mellett legfőképpen élményszerűségükben rejlik. A gyerekkori színházi élmények nagymértékben hatnak a gyermek esztétikai érzékének, érzelmi intelligenciájának, erkölcsi értékrendjének fejlődésére. Éppen ezért az előadásoknak figyelembe kell venniük a nézőkorosztály szellemi, lélektani, fiziológiai sajátosságait. Zsűrítő pedagóguskollégáimmal elsősorban a dramatizált mű kiválasztásában és a korcsoport meghatározásában látjuk a megoldást,

ehhez talán szükség lenne pedagógus vagy gyermekpszichológus tanácsára. Annyi nagyszerű gyermekirodalmi mű van, amely témájában illeszkedik valamely korcsoport életkori sajátosságaihoz. A célközönség meghatározása pedig utat mutat a megfelelő művészi eszközök kiválasztásához. Ha szem előtt tartjuk, hogy egy társulat évadonként csak néhány előadást tud színre vinni – ezt látja nemcsak a városbéli, hanem egy egész megyényi gyermek (vidéki gyerekek talán nem is láthatják mindegyiket) – jobban meg kell gondolni, mire esik a választás. Nagyvárosban, ahol több társulat készít gyermekelőadásokat, teret kaphatnak az alternatívák, az elsősorban művészi kiteljesülést célzó előadások is.

Kilépni az iskolai hétköznapokból

Díjkiosztásra a fesztivál utolsó napján, szombaton került sor. A pedagóguszsűri nevében szóló dr. Pető Csilla elmondta, hogy azt az előadást díjazták, amely a leginkább figyelembe vette a gyerekek életkori sajátosságait, amely a témaválasztásában és megjelenítésében a legközelebb állt az óvodás és kisiskoláskorú gyerekekhez, a bábelőadások leghűségesebb közönségéhez, és amelyben a színészek párbeszédet folytattak a gyerekekkel. A pedagóguszsűri a díjat a kolozsvári Puck Bábszínház *Ha én lennék Mátyás király* című előadásának adta. A gyerekzsűrinek a temesváriak *Csomótündér* című darabja nyerte el a tetszését. Azért is lényeges ez a két eredmény, mivel a pedagóguszsűri és a gyerekzsűri által legjobbnak tartott előadásokat vissza fogják hívni Nagyváradra, hogy többször is előadják. A szakmai zsűri díjai következőképpen alakultak: Kozsik Ildikó a legszebb látványért járó díjat adta át a *Csomótündér* című előadás alkotóinak. Zsigmond Andrea pedig a legjobb alakításért járó díjat a sepsiszentgyörgyi Cimborák Bábszínház *Verstől versig* című előadására. A legjobb előadásnak járó nívódíjat Horányi László nyújtotta át a Lilliput Társulat *A helység kalapácsa* című előadásért. A díjkiosztást követően a végső „döfés” számomra egy versenyen kívüli előadás, a Fux Fesztet záró *Hamupipőke* volt. A klasszikus és népszerű mesét sajátos feldolgozásban láthatta a közönség, hiszen bábok helyett mindenféle limlomot – dobozokat, kályhacsöve-

ket, kukákat, nejlonzsákokat – használtak a színészek. A zenei háttér egy részét is ezekkel a tárgyakkal szóltatták meg, és igen zajosra sikeredett. A lepusztult külvárosi negyedet idéző színpadkép mögött mélyen rejtve maradt a mesevilág. Sajnálkozva néztem a kisiskolás, óvodás vagy még kisebb apróságokra, aki a *Hamupipőket* akarták látni. Rájuk gondolt-e valaki „művészkedés” közben? Amennyiben egy színház küldetésének tekinti, hogy évek múlva is legyen értő és érzékeny közönsége, alapvető érdeke a fiatal generáció nevelése is. Ennek megvalósítását jó volna korosztályosan, az

„Amennyiben egy színház küldetésének tekinti, hogy évek múlva is legyen értő és érzékeny közönsége, alapvető érdeke a fiatal generáció nevelése is. Ennek megvalósítását jó volna korosztályosan, az óvodás-, kisiskoláskortól kezdődően tudatosan és szervezeten végezni.”

óvodás-, kisiskoláskortól kezdődően tudatosan és szervezeten végezni, pedagógiai szakemberekkel együttműködve, differenciált programkínálatot biztosítva a kisebb és nagyobb gyermekek számára. Különleges nap számunkra, amikor elhagyjuk a tantermeket, kilépünk az iskolai hétköznapokból, és csivitelő, zibongó diákcsapattal bábszínházba megyünk. S ha egy időben teljesül az, hogy élménytől ragyogó gyermekarcocskákat láthattunk, megbizonyosodva affelől, hogy neki szóló, értékes előadásra jöttünk, ugyanakkor a művészek is kiteljesedhetnek színpadi munkájukban, minden a helyére kerül. Ünneppé válik ez az alkalom.

VESZPRÉMI EMŐKE
a nagyváradi Nicolae
Bălcescu Általános
Iskola tanítónője

„Köd gomolyog, dér szítál, parázslík egy régi nyár”

Álom

Gyakorta álmodom: az ég sötét,
fázósan összehúzza köntösét,
szegélyébe akad pár földi tüske,
a gomblyukakon mégis átragyog
a hold halvány ezüstje.

Gyakorta álmodom: a föld hideg,
mert takarója helyén pár zsinég
fonja csak át a végtelen mezőt,
de átmelegszik majd és pirosan
izzik föl napkelte előtt.

Labda

Száll a nappal, mint a labda,
begurul a virradatba.
Áthajítom az egen,
alkonyatig kergetem.

Száll az éjjel, mint a labda,
a sötétség pattogatja.
Átgurul az alvó házon,
rátekeredik az álom.

Száll az évszak, mint a labda,
száraz levél hull alatta.
Köd gomolyog, dér szítál,
parázslík egy régi nyár.

A láthatatlan ember

Ősszel csupa zene és szín
és köd és szél a táj.
Szeretnék ülni mozdulatlanul,
nem tenni azt, amit muszáj.

Ültömben inkább nem is látszanék,
csak a szoba derengene:
padló, plafon, falak
és üresen a szék,

támlája táján mégis volna valami,
amiből olykor, ha valaki jó
belép, ki tudnék
bomlani.

Születés

Nehéz a kéz és
homályos a szem.
Erős légy és vidám,
gyermekem.

Feszül a mellkas,
meggömbül a hát.
Mosolyogjon
szerencse rád.

Fut az idő, már
mind gyengébb vagyok.
Őrizzenek a féltő
angyalok.

Mozog a föld és
lánggra gyúl az ég.
Szülessen benned
puha békeesség.

• FARKAS ILONA JANKA, 7. OSZTÁLYOS

• „Száll a nappal, mint a labda,
begurul a virradatba.”

LÁSZLÓ NOÉMI

Decembertől nő a pedagógusok bére

December elsejétől 15 százalékkal nő a pedagógusok bére, miután Victor Ponta lemondott miniszterelnök távozása előtt a kormány elfogadta az erre vonatkozó rendeletet. A sürgősségi kormányrendelet értelmében 359 810 tanügyi alkalmazott (tanár és kisegítő személyzet) fizetése lesz nagyobb. A rendelet értelmében a 15 százalékos béremelést a novemberi bruttó bérekhez viszonyítva számolják ki, és nemcsak a közoktatásban, egyetemi oktatásban dolgozók, de a tanfelügyelőségek, az oktatási minisztérium és az ezeknek alárendelt intézmények alkalmazottjai is részesülnek benne. December elsejétől 15 százalékkal nőnek az alapfizetésbe bele nem tartozó pótlékok és juttatások is. A kormány közleménye szerint a pedagógusok béremelése 2016-ban 1,66 milliárd lebbe kerül majd, az erre vonatkozó rendelet elfogadásával a Ponta-kabinet a szakszervezetekkel tavaly ősszel kötött megállapodásban vállaltaknak tett eleget. Az oktatásban dolgozók bérét idén már két alkalommal növelték, márciusban öt százalékkal, szeptembertől pedig újabb öt százalékkal lett nagyobb.

Ötvenlejes utalvány a rászoruló óvodásoknak

Mintegy 111 ezer, hátrányos helyzetű családban felnövő gyerek részesülhet havi ötven lej értékű szociális utalványban, jelentette be az oktatási minisztérium. A támogatás egyetlen feltétele, hogy a gyerek járjon óvodába. Az erre vonatkozó programot október 28-án hirdette ki Klaus Johannis államfő, ez magába foglalja a Minden gyerek járjon óvodába korábbi programot is, amely az elmúlt öt évben 43 romániai közösségben zajlott kísérleti projektként. A munka- és családügyi minisztérium felmérése szerint 111 000, hátrányos helyzetű családban felnövő gyerek lesz az óvodába járáshoz kötött szociális utalványok hasznélvezője. A költségvetésből finanszírozott program éves büdzséje 39 millió lej lesz. „Örvendek annak, hogy közelebb vagyunk, mint valaha ahhoz a pillanathoz, amikor az óvo-

dák ajtaja nyitva fog állni valamennyi romániai gyerek előtt” – mondta Maria Gheorghiu. Maria Gheorghiu a programban civil félként részt vállaló OvidiuRo Egyesület egyik alapítója. A törvény kezdeményezője, Daniel Constantin mezőgazdasági miniszter úgy nyilatkozott, hogy az utalványok szabályokhoz kötött biztosítása megkülönbözteti ezt a szociális juttatást a többtől. „A szaktanulmányok szerint a befektetés a korai oktatásba a leginkább megtérülő tanügyi beruházás, mivel javítja a későbbi tanulási lehetőségeket. A korai hozzászokás és az elsajátított ismeretanyag a későbbiekben hozzájárul a készségek fejlődéséhez, és növeli az iskolai sikeresség, a munkaerő-piaci és a társadalmi integráció esélyeit” – hangsúlyozta Sorin Cîmpeanu volt tanügyminiszter. A Minden gyerek járjon óvodába program keretében az idei tanévben 11 megye 2400 gyereket támogatják, hogy járjanak óvodába. A szociális utalványok mellett a program biztosítja a gyerekek számára az alap-tanfelszerelést, évente kétszer ruhát és lábbelit, illetve gyümölcsöt és higiéniai termékeket is kapnak a rászoruló kiskorúak, de biztosítják az oktatók képzését és egészségügyi nevelési programokat is szerveznek a résztvevők számára.

Új cselekvési tervet fogad el az RMDSZ a szórványban

„A szórványért nem elég aggódni, hanem dolgozni is kell. Ez az elv vezérelt bennünket akkor, amikor 2011-ben egy konkrét, megvalósítható és számon kérhető cselekvési tervet dolgoztunk ki, ennek mentén folytatjuk a kongresszusunkon meghirdetett újratervezést is, amelynek részeként új irányvonalakat tartalmazó cselekvési tervet mutatunk be november 15-én” – fogalmazta meg az idei Magyar Szórvány Napja prioritását Hegedüs Csilla, az RMDSZ kultúráért felelős ügyvezető alelnöke. A kulturális szakember a szórványvidék sikerének, mérföldkőnek tartja, hogy a tavaly decemberi Kárpát-medencei Magyar Képviselők Fórumát követően, múlt héten a Magyar Országgyűlés elfogadta Kelemen Hunor szövetségi elnök azon javaslatát, hogy nemzeti ün-

nepnap legyen Bethlen Gábor erdélyi fejedelem születésének napja. „Annak érdekében, hogy a cselekvési terv reális kérdésekre, problémákra adhasson választ, az elmúlt hónapban konzultációsorozatot indítottunk, amely során arra kértünk minden magyar embert, hogy keressen fel bennünket, ötleteivel segítse az RMDSZ szórványvidéken végzett munkáját” – mutatott rá Hegedüs Csilla az RMDSZ azon kezdeményezésére, amelyet az „aggódás helyett cselekedjünk közösen” elvre épített. Elmondta, minden olyan véleményt befoglaltak az újonnan kidolgozott cselekvési tervbe, amely a szórványban élő magyar emberek jólétének megteremtéséhez járul hozzá. „A magyar szórvány társadalmunk egyik legfontosabb ügye, nemzeti identitásunk megőrzése össztársadalmi odafigyelést, összefogást igényel, ezért az RMDSZ hangsúlyosan foglalkozik ezzel a kérdéskörrel” – tette hozzá. Rámutatott: akárcsak 2011-ben, a kultúra és társadalomszervezés, oktatáspolitikai, ifjúsági, valamint sajtó területén fogalmaz meg cselekvési tervet a szövetség, a szórvány megerősítésének céljából.

Még eltart az új tankönyvek kiadása

Nem tudni, hogy mikor kaphatják kézhez az új tanterv alapján készült tankönyveket a harmadik és második osztályos diákok. Sorin Cîmpeanu volt oktatási miniszter szerint a szaktárca 126 tankönyv kiadására hirdetett versenytárgyalást, azonban csak 23-ra jelentkeztek könyvkiadók, és az ajánlatok közül négy nem felelt meg az előírásoknak, így 19 pályázó maradt versenyben. Kilencel szemben óvást nyújtottak be, az ügyben pedig már döntött a fellebbezéseket elbíráló országos tanács, az ezt követően iktatott óvásokat még tárgyalja a táblabíróság. „Amíg nem módosítják a tankönyvkiadásra vonatkozó jogszabályt, mindig ez fog történni. Nem kötelezhetünk kiadókat arra, hogy az anyagilag nem kifizetődő könyvekre pályázzanak” – fogalmazott a miniszter. Az RMDSZ tájékoztatása szerint eközben a kisebbségi oktatásért felelős államtitkárságon aláírták azt a mi-

niszteri határozatot, amely jóváhagyja a második osztályosok magyar anyanyelvi kommunikációs tankönyvének kiadását. Király András oktatási államtitkár szerint a kiadvány már az idei tanévtől használatba kerül. Mint mondta, a tankönyv „segítséget nyújt a tanulás megtervezésében, és a kerettanterv, valamint a napi gyakorlat összehangolására is lehetőséget nyújt”. Emlékeztetett ugyanakkor arra is, hogy a másodikosok specifikus tanterve alapján készült román nyelvű kommunikációs tankönyvek már a tanfelügyelőségeken vannak.

Tovább konzultálnak a tanügyi törvényről

Folytatja a konzultációsorozatot a tanügyi törvény alkalmazási módszertanáról, az esetleges módosításokról az oktatási minisztérium. „Ez hosszú folyamat, a 2011/1-es tanügyi törvényhez már több módosító javaslat érkezett, ezeket a minisztérium összegyűjti, rendszerezi, széles körű konzultációkat tart a különböző szakmai csoportosulásokkal, majd végül kikristályosodik egy álláspont arról, hogy teljesen új tanügyi törvényre van szükség, vagy a jelenlegit kell módosítani” – magyarázta Király András. A szakpolitikus szerint a jogszabályt jövőre valószínűleg még nem fogják módosítani, hiszen választási év lévén kevés az esélye, hogy megszavazzák. A jelenlegi oktatási törvény kapcsán számos probléma megfogalmazódott, a legfontosabb a rendszer finanszírozására vonatkozik. El kell ugyanis dönteni, hogy eltörlik-e a jelenlegi fejkvótát, vagy amennyiben megmarad, akkor is mindenképpen módosítani kell a kritériumokon, figyelembe kell venni a földrajzi elhelyezkedést, az oktatás nyelvét vagy éppen a minőségi mutatókat, fejtette ki Király András. Hozzátette, a fogyatkozó gyereklétszám főként a szórványban jelent gondot, ahol még a törvény által előírt minimum 12 fős osztályok is nehezen alakulnak meg, ám az oktatáshoz való jogot minden gyereknek biztosítani kell, a fejkvótarendszerben pedig kevés gyerek esetén nem lehet kigazdálkodni a működéshez szükséges pénzt.

„A konzultáció végén mindenképpen el kell dönteni, hogy a kormány, a minisztérium a központosított rendszer mellett teszi le a voksát, vagy pedig a decentralizációt részesíti előnyben, illetve ez esetben milyen feladatokat ad át az önkormányzatoknak, és ennek mi az anyagi vonzata” – szögezte le az oktatási államtitkár. Az erdélyi megyék főtanfelügyelői a konzultáció során többek között a fejkvótarendszer megváltoztatását szorgalmazták. „Mind-egy, hogy egy osztályban 18 vagy 28 gyerek jár, ugyanazt a minőségi oktatást kell biztosítani. A pénz nem lehet diáklétszámfüggő” – szögezte le Kiss Imre Kovászna megyei főtanfelügyelő. Rámutatott, a jelenlegi finanszírozási rendszer működésképtelen, hiszen állandóan kompromisszumokat kell kötni, ami az oktatás minőségének rovására mehet, hiszen ha csökken a gyerekek száma, csökken a finanszírozás, ám a költségek ugyanazok maradnak. Kovászna megyében tanévenként ezer-kétezer diákkal van kevesebb.

Vita a tanfelügyelőségek szükségességéről

Megosztja az érintetteket és a szakmát Cornel Comşa független képviselő törvénytervezete, mely a megyei tanfelügyelőségek felszámolására irányul. A Fehér megyei képviselő úgy véli, a tanügyben decentralizációra van szükség annak érdekében, hogy a tanintézetek maguk dönthessenek az őket érintő kérdésekben, illetve a helyi közösségeket jobban be lehessen vonni az őket érintő döntésekbe. A tervezet többek között nagyobb adminisztrációs felelősséget biztosítana az önkormányzatoknak, eszerint az igazgatókat a tanintézetek vezetőtanácsa nevezné ki, és a versenyvizsgákat is az oktatási intézmények hirdetnék meg. Egy további elképzelés értelmében a szakellenőrzéseket a Romániai Köznevelési Minőségbiztosítási Hatóság (ARACIS) végezné. Sorin Cîmpeanu volt oktatási tárcavezető a minisztersége alatt halott „legnagyobb butaságnak” nevezte a javaslatot, de a tárca volt vezetője, Mircea Miclea is visszafogottan nyilatkozott a tervezetről. Rámutatott, a tanfelügyelőségek feladata a pedagó-

gusok értékelése, „mentorálása”. Ştefan Someşan Maros megyei főtanfelügyelő felhívta a figyelmet, hogy a tanügyi rendszerben a tanfelügyelőségeknek meghatározott szerepe van. „A tanfelügyelőségek feladatkörébe számos feladat tartozik, talán az egyik legfontosabb a különböző szakmai vizsgák, országos szintfelmérések megszervezése. Ha ezek nem országos szinten zajlanak, akkor semmilyen biztosíték nincs arra nézve, hogy az ország bármely pontján elismerhetők vagy érvényesek” – mutattott rá. Hozzátette, a jelenlegi oktatásszervezési keretek között nincs lehetőség az intézmények megszüntetésére, és szerinte legkevesebb tíz évnek kell eltelnie, hogy az oktatási rendszer felkészüljön egy ilyen léptékű változásra.

Támogatás pályaválasztó fiataloknak

Pályaválasztás előtt álló fiataloknak nyújtott támogatást a Civitas Alapítvány és a MÜTF Egyesület a Mi legyen? elnevezésű projekt keretében, amelynek eredményeiről november elején számoltak be a kezdeményezőik Udvarhelyen. Orbán Árpád projektmenedzser, a Civitas Alapítvány regionális igazgatója elmondta, tavaly május óta kilenc települést, tizenegy szakközépiskolát, harmincnégy osztályt és közel ezer diákot érintett a kezdeményezés, amelyre 1,7 millió lejt költöttek. A projekt keretében a mezőgazdaság, élelmiszeripar, erdészet és turisztika szakirányokat választó szakközépiskolás diákoknak igyekeztek segíteni. „A fiatalok szakoktatási rendszerében az egyik legátütőbb program volt, a résztvevők nagyot léptek előre: megbizonyosodtak arról, hogy akarják-e követni a választott szakmát, vagy sem” – magyarázta Orbán. Az érdeklődők pályaválasztással kapcsolatos kérdőívet töltöttek ki, amelynek alapján elkészült egy tanulmány a diákok munkával kapcsolatos ismereteiről és egy útmutató kézikönyvet is összeállítottak számukra. A közel ezer diákból négyszázhetven önismereti és pályaorientációs tanácsadásban részesült, majdnem százán pedig szakmai gyakorlati heteken ismerhették meg a kiválasztott szakmákat.

P. M.